ára: 300 Ft

infopen

nyílt rendszerek hírmagazinja III. évf. 10. szám 1995. december

Minden kedves Olvasónknak kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk!

Kormányzati informatika

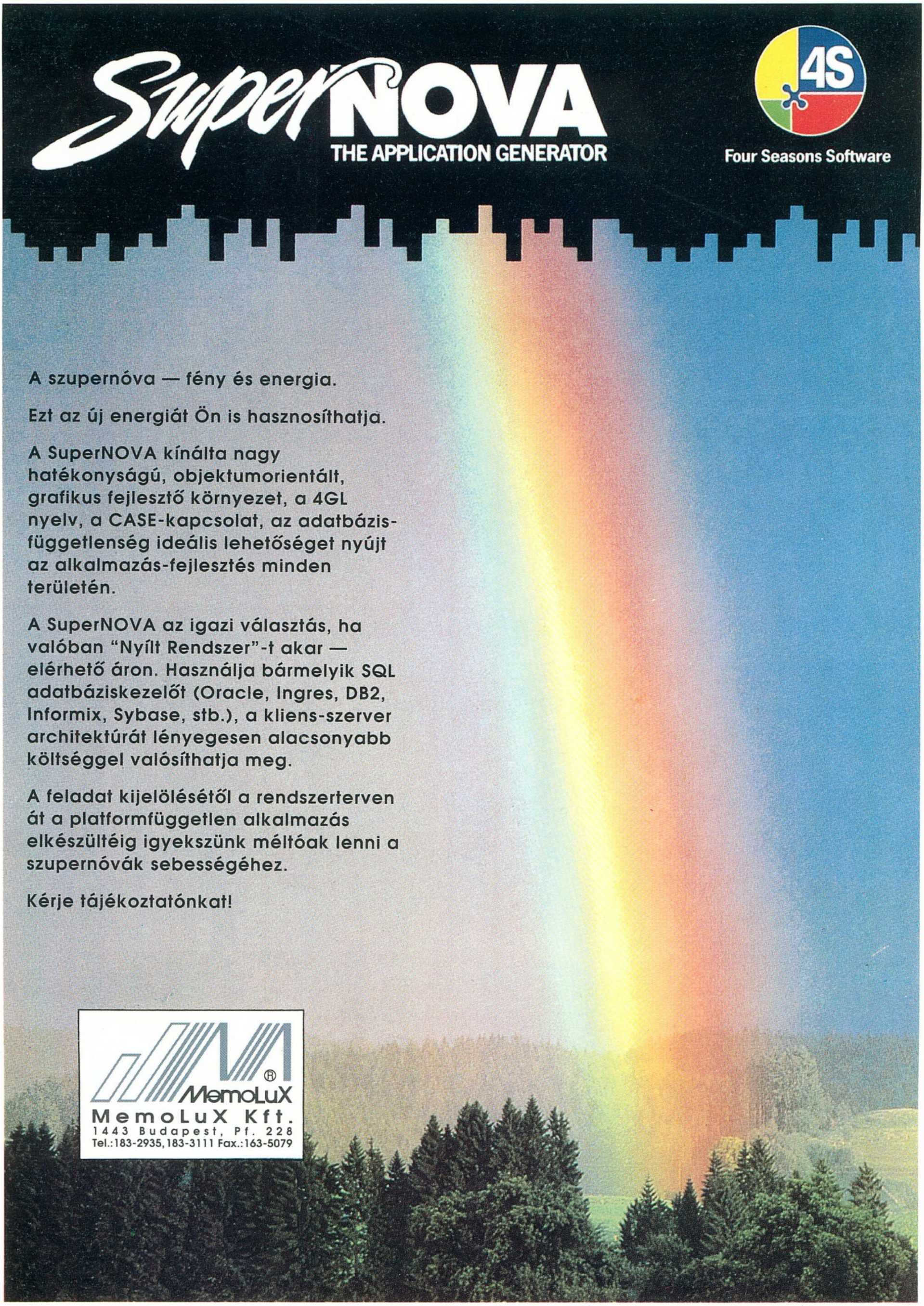
Hazai és nemzetközi hírmozaik

Folytatódik az Internet vadászat

OpenShow képriport

"Nyílt rendszerek a kormányzatban"

Interjú Horváth János kormányfőtanácsadóval

SuperNOVA
THE APPLICATION GENERATOR
4S
Four Seasons Software
A szupernóva — fény és energia.
Ezt az új energiát Ön is hasznosíthatja.
A SuperNOVA kínálta nagy hatékonyságú, objektumorientált, grafikus fejlesztő környezet, a 4GL nyelv, a CASE-kapcsolat, az adatbázis-függetlenség ideális lehetőséget nyújt az alkalmazás-fejlesztés minden területén.
A SuperNOVA az igazi választás, ha valóban "Nyílt Rendszer"-t akar — elérhető áron. Használja bármelyik SQL adatbáziskezelőt (Oracle, Ingres, DB2, Informix, Sybase, stb.), a kliens-szerver architektúrát lényegesen alacsonyabb költséggel valósíthatja meg.
A feladat kijelölésétől a rendszerterven át a platformfüggetlen alkalmazás elkészültéig igyekszünk méltóak lenni a szupernóvák sebességéhez.
Kérje tájékoztatónkat!
MemoLuX
MemoLuX Kft.
1443 Budapest, Pf. 228
Tel.:183-2935, 183-3111 Fax.:163-5079

Még két tökéletes páros...
A FUJITSU ICL és a Microsoft bemutatja a karácsonyi piac két tökéletes párosát. Csak december 24-ig, szenzációs, akciós árakon!
ValuePlus Pentium 75
PCI sín, 256 kb cache, 8 MB RAM, 1.44 floppy, 630 MB merevlemez, billentyűzet, egér, ErgoPro 141v monitor
Windows 95 és Microsoft Office!
Microsoft Windows 95
333.333.- Ft + ÁFA
TeamServer C450i
Pentium 75, PCI-EISA sín, 256 kb cache, 16 MB RAM, 1 GB SCSI-2 merevlemez, CD-ROM, 1.44 floppy, ErgoPro 141v monitor, billentyűzet
Windows NT Server
499.999.- Ft + ÁFA
team server
Microsoft Windows NT Server

infopen®

Nyílt rendszerek magyarországi hírmagazinja

Kiadja az **OpenInfo Kiadó**

Felelős kiadó: **Dr. Vas Zoltán**

Szerkesztőbizottság:

Dr. Demetrovics János, Nagy Miklós, Dr. Remzső Tibor, Dr. Sima Dezső, Dr. Telbisz Ferenc

Szerkesztő és lapmenedzser:

Dr. Hutter Ottó

Rovatszerkesztők:

Bartók Nagy János

nemzetközi hírmozaik

Kovács Attila

hazai hírmozaik, tel./fax: 185-0884

Munkatársak:

Polyák Erzsébet, Micsik András, Kocsis András

Olvasószerkesztő: **Gams Judit**

Címlap: **Folio**

Művészeti és műszaki vezető (fotó):

Szabó Tibor

Nyomás és kötés: **Akadémiai Nyomda**

Felelős vezető: **Freier László**

Levilágítás: **LaserGraph**

Az OpenInfo Kiadó Kft. és a Unigram Products Ltd. közötti licencszerződés alapján a szerkesztés során a Unigram.X információs bázisát is felhasználjuk.

A cikkekben és táblázatokban szereplő adatokat gondosan ellenőrizzük. Az esetleg mégis előforduló pontatlanságokért és tévedésekért azonban a kiadó nem vállal felelősséget.

Előfizetés:

az **OpenInfo** kiadónál

(egy évre: 3300 Ft áfával)

Telefon: 166-5644/447, 413;

06-20-44-1917; fax: 166-7503;

postacím: 1518 Budapest, Pf. 63

E-mail: infopen@ind.eunet.hu

Hirdetésfelvétel:

IDG Kereskedelmi Iroda,

tel.: 156-8691, tel./fax: 175-0191

HU ISSN 1217-1905

tartalom

E számunkban az alábbi cégek hirdetnek:

Interjú Horváth János kormányfőtanácsadóval

Nyílt rendszerek a kormányzatban

Nagy visszhangja volt 1993-ban annak a kormányhatározatnak, amelyben a kormány elkötelezte magát a nyílt rendszer elv alkalmazása mellett. Ez óriási lökést adott a nyílt rendszerek hazai elterjedésének — mára a nagy államigazgatási tenderekben gyakorlatilag kötelezővé váltak. A kormányzati informatikai beruházások koordinációjában, az ajánlások kidolgozásában és az egész informatikai stratégiai tervezési folyamatban meghatározó szerep hárul az Informatikai Tárcaközi Bizottságra és a titkárságaként működő MEH Informatikai Koordinációs Irodára. Az iroda vezetőjével, *Horváth János* (48) kormányfőtanácsadóval készített interjúnknak az ad külön apropót, hogy az elmúlt évek tapasztalatai alapján a kormány novemberben hozott újabb határozatot a központi államigazgatás 1995–1997. évekre szóló informatikai stratégiájával kapcsolatban.

Mindenekelőtt arra kérjük, foglalja össze röviden, miért olyan fontos a nyílt rendszer elv érvényesítése a kormányzati beszerzésekben?

H. J.: A nyílt rendszer elv alapvetően technológiai tartalmat fed, vagyis azt írja elő, hogy az információs rendszer egyes komponensei között gyártófüggetlen szabványokon alapuló interfészeknek kell lenniük. Ezeknek a szabványoknak egy része az alkalmazói programok fejlesztéséhez szükséges programozási interfészeket specifikálja, másik részük pedig a kommunikáció során használt protokollokat és adatformátumokat rögzíti. Számunkra azonban nyilvánvalóan nem önmagukban a technikai szempontok a lényegesek, hanem az ezekből fakadó üzleti előnyök, amelyek közül legfontosabb a gyártófüggetlenség. Ugyanis a szabványos interfészeken keresztül a különböző gyártóktól származó hardver- és szoftverkomponensek zavartalanul együtt tudnak működni, így a felhasználó tetszés szerint kombinálhatja azokat, mindig a legolcsóbb vagy leghatékonyabb megoldást választva az adott részfeladatra. Gondolom, ezek után nem kell hangsúlyoznom, miért olyan fontos a nyílt rendszer elv a kormányzati szférában, ahol egyrészt az állami pénzek leghatékonyabb felhasználását kell biztosítani, másrészt tipikusnak mondható a különböző gyártóktól származó heterogén számítástechnikai környezet.

Milyen eszközei vannak az Informatikai Tárcaközi Bizottságnak a nyílt rendszer elv gyakorlati érvényesítésére?

H. J.: Az Informatikai Tárcaközi Bizottság (ITB) még 1993-ban kiadott egy beszerzéspolitikai állásfoglalást, amelyben konkrétan megfogalmazta, hogy melyek azok a szabványok, amelyek gyakorlati mércéi lehetnek a nyílt rendszer elv alkalmazásának. Anélkül, hogy részleteznénk ezeknek a specifikációknak a műszaki tartalmát, annyit érdemes kiemelni, hogy a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően elsősorban

az X/Open szervezet XPG3, XPG4 és Unix specifikációit tekintjük irányadónak. Ennek a gyártókat, szoftverfejlesztőket és nagy felhasználókat egyaránt tömörítő nyílt rendszeres szervezetnek már több éve tagjai vagyunk, és évente két alkalommal itthon is kiadjuk azt a termékkatalógust, amelyik valamennyi X/Open által nyíltnak tekintett terméket felsorolja. Ebben a kiadványban az 1995. szeptemberi állapot szerint 21 cég 583 terméke szerepel, ezek rendelkeznek ma az XPG3, XPG4 vagy Unix 93 védjegyekkel. A közeljövőben megnő ezeknek az X/Open védjegyeknek a gyakorlati jelentősége. Eddig a tendereztetők számára ugyanis csak ajánlásként fogalmazták meg, hogy potenciális szállítóiktól megköveteljék a nyílt rendszerek iránti elkötelezettséget, viszont jövő évtől, a közbeszerzési törvény életbelépésével a nyílt rendszerű termékek X/Open listája normatív előírássá válik.

Mennyire illeszkedik a nyílt rendszer alapú beszerzéspolitika a kormány európai integrációs stratégiájába? Általános nemzetközi gyakorlatnak tekinthetők ezek az előírások, vagy magyar sajátosságról van szó?

H. J.: Szó sincs magyar sajátosságról, hiszen a már említett beszerzéspolitikai előnyök miatt az államigazgatási és kormányzati szektor az egész világon a nyílt rendszerek fő támogatója. Az is megfelel a mai nemzetközi gyakorlatnak, hogy az X/Open szervezet ajánlásait tekintik a nyílt rendszerek gyakorlati mércéjének. Ennek a szervezetnek a munkájában az informatikai ipar nagyon sok kulcsszereplője aktívan részt vesz, specifikációi ténylegesen beépülnek a kereskedelmi termékekbe, és megbízható hitelesítő mechanizmussal is rendelkezik. Nem véletlen, hogy a legelterjedtebb nyílt operációs rendszernek, a Unixnak a szabványosításával is ezt a szervezetet bízták meg a nagy Unix-gyártók. Egyébként a kormányzati szféra számára az informatikai alapelveket rögzítő 1993-as kormányhatározat is egyértelműen előírta, hogy ahol csak lehetséges, a nemzetközi, mindenekelőtt európai ajánlásokat kell átvenni, és nem feltétlenül újakat kitalálni.

Hogyan sikerül összeegyeztetni a nemzetközi ajánlásokat a meglehetősen sajátságos hazai informatikai környezettel?

H. J.: Az ajánlások átvétele alatt nem gépies adaptációt, még kevésbé egyszerű fordítást kell érteni, sokkal inkább a honosítás lenne a jó kifejezés. Ez magában foglalja azok értelemszerű beillesztését a magyar jogrendbe, a Magyarországon bevezetett fogalmak használatát, nem sértve persze az eredeti koncepciót. Az Informatikai Tárcaközi Bizottság eddig már nyolc ajánlást jelentetett meg ilyen honosított változatban, és a kiadványok elkészítéséhez nagyon komoly oktatási tevékenység is társul. Évente közel kétezer kormányzati szakember vesz részt a tanfolyamokon, az államtitkároktól az egyszerű felhasználókig. A tanfolyamok egy része az EU által is elfogadott nemzetközi minősítés megszerzésére is felkészíti a résztvevőket. A mostani kormányhatározat ezen a téren is kijelölte a továbblépés útját: az ajánlások átvétele után most már az egységes európai információs rendszerekhez való fizikai kapcsolódás a cél. Ez persze korántsem csupán informatikai feladat, hanem a kapcsolódás jogi feltételeinek a megteremtését is tartalmazza.

Milyen további alapelveket emelne ki a központi államigazgatás informatikai koordinációjának továbbfejlesztésével foglalkozó kormányhatározatból?

H. J.: Öt alapelv köré csoportosultak azok az intézkedések, amelyeket a kormányzati informatikában az utóbbi időben tettünk, és ezeket az új kormányhatározat is megerősítette. A nyílt rendszer elvről és a nemzetközi, mindenekelőtt európai ajánlások honosításáról már beszéltünk, ezekhez társul a tervszerűség, a szabályozottság és az átláthatóság mint további vezérelvek. Már az 1993-as kormányhatározatban szerepelt, hogy minden közigazgatási szervezet tervezze meg informatikai fejlesztéseit, hozza nyilvánosságra elképzeléseit, hogy más tárcák is tudjanak róla, és esetleg kapcsolódhassanak hozzá. Tavaly készültek el először a minisztériumok informatikai stratégiai tervei, és azóta ezeket évente aktualizálják. Ezek alapján készül el a kormány informatikai stratégiai terve, melynek nyomán az Informatikai Tárcaközi Bizottság elosztja a központi informatikai beruházásokra rendelkezésre álló pénzkereteket.

Fontos előrelépés, hogy az új kormányhatározat szerint ezentúl a stratégiai terveknek a fejlesztésen kívül a működési költségekre is ki kell terjedniük. Egyébként a stratégiai tervek készítésébe a minisztériumok mellett az általuk irányított szervezetek, például a rendőrségek, földhivatalok, határőrség, VPOP, is fokozatosan be fognak kapcsolódni. A szabályozottság elve alatt azt értjük, hogy minden informatikai rendszernek legyen meg a jogi háttere is. Ennek keretében komoly jogszabályalkotási munka folyt az adatvédelmi törvény, a személyi adatok nyilvánossága és védelme kapcsán, ami átfogja szinte valamennyi fejlesztést. A nyilvánosság elve pedig esetünkben azt jelenti, hogy jelenjen meg a tárcák költségvetésében az informatikára fordított pénz. Ez egyrészt a tervezhetőséget szolgálja, de mellesleg némi biztonságot is ad, hiszen a tervekben rögzített működési költségkeretek nehezebben csoportosíthatók át.

Az imént kifejtett öt alapelv megerősítésén kívül mi az, amiben alapvetően újat hozott az novemberi kormányhatározat?

H. J.: Egyik alapgondolata, hogy a stratégiai célokat ne az informatikusok, hanem a minisztériumok vezetői fogalmazzák meg. Ez valóban újszerű megközelítést jelent, hiszen a technikai jellegű kérdések helyett az informatikai fejlesztések alkalmazhatóságára, a valós problémák megoldására koncentrál. Ennek érdekében egy új testületet is létrehoztak, a Kormányzati Informatikai Irányító Bizottságot (KIIB), amelyet a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára vezet, és állandó tagjai a Belügyminisztérium, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium, a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium, a Pénzügyminisztérium, a Külügyminisztérium és a Népjóléti Minisztérium közigazgatási államtitkárai. Rajtuk kívül állandó és témáktól függően alkalmi meghívottak is részt vesznek az üléseken, nemcsak a központi államigazgatásból, hanem tágabb körből is. Ez a testület olyan átfogó stratégiai kérdésekkel kapcsolatban fogalmaz meg ajánlásokat, mint az elektronikus azonosítók, az államigazgatáson belüli pénzügyi elszámolások, az apparátusok nagy informatikai rendszereinek összekapcsolása. Mivel a bizottság vezetője egyúttal a közbeszerzési törvény végrehajtásáért is felelős, várhatóan ezek az ajánlások a gyakorlatban is érvényre fognak jutni.

Mennyiben érinti mindez az Informatikai Koordinációs Iroda tevékenységét?

H. J.: Az Informatikai Koordinációs Iroda látja el a KIIB titkársági teendőit, akárcsak a továbbra is működő Informatikai Tárcaközi Bizottságét. Nekünk kell kidolgozni a bizottságok működési

(folytatás a 9. oldalon)

	Amdhal	AT&T NCR	Bull	DEC	DG	Fujitsu	Hitatchi	HP	IBM	ICL	Motorola	NEC	Novell	Olivetti	SCO	Sequent	SGI	SNI	Stratus	Sun	Unisys	Összesen
XPG PROFILOK																						
XPG4 ALAP PROFIL (XB)	1	1	1	4	1	4	2	3	2	6		3	1	1	4	1	1	3		2	4	45
UNIX 95 PROFIL (XU)																						0
XPG3 PLUSZ PROFIL (XP)			1			2												1				4
XPG3 ALAP PROFIL (XA)	1	1	2	4	1	5	6	9	2		1	7	1			1		2	2	3	5	53
UNIX 93 (XT)	1	1	1	1			2	3	2				2		1		1	2		2		19
XPG KOMPONENSEK-																						
OPERÁCIÓS RENDSZEREK ÉS NYELVEK -																						
XPG3 & XPG4 Többnyelvűsített Rendszerhívások és Könyvtárak (SC)	2	2	4	8	2	9	8	12	4	6	1	9	2	1	4	2	1	6	2	5	9	99
XPG3 & XPG4 Parancsok és Segédprogramok (CU)	2	2	4	8	2	9	8	12	4	6	1	11	2	1	4	2	1	6	2	7	9	103
XPG3 & XPG4 C Nyelv (LL)	2	2	4	9	2	9	8	12	4	7	1	13	2	1	3	2	1	5	2	7	9	105
XPG3 & XPG4 COBOL Nyelv (LC)			1			2				3				1				1		1		9
XPG3 & XPG4 Pascal Nyelv (LP)			1	1		1				2								3		1		9
XPG3 & XPG4 FORTRAN Nyelv (LF)			1	1		1		1		6				1				2		1		14
XPG3 & XPG4 Ada Nyelv (LA)									1											2		3
XPG3 Folyamatok Közötti Kommunikáció (IC)											1							2		3		6
ADATBÁZIS KEZELÉS																						
XPG4 Relációs Adatbázis (DR)																						0
XPG3 & XPG4 ISAM (DM)			1			2				4				1				2		1		11
XPG3 SQL (DS)			1			2				4								3		1		11
FELHASZNÁLÓI FELÜLET																						
XPG4 Ablakrendszer Megjelenítő (UD)				7																		7
XPG4 Ablakrendszer Alkalmazási Felület (UA)				2										1								3
XPG3 & XPG4 Terminálcsatoló (UT)			3	2		3			1		1			1				3		4		18
XPG3 Ablakkezelés (UM)			1			2					1							1		3		8
ÁLTALÁNOS EGYÜTTMŰKÖDÉS																						
XPG4 BSFT (GB)										2								1				3
XPG4 X.400 Átjáró (GG)										2												2
XPG4 X.400 Üzenet Elérés (GM)										2												2
XPG4 Katalóguselérés (GA)																		1				1
XPG4 Hálózati Állományrendszer (GN)		1		1					1					1						1		5
XPG4 Transport Szolgáltatások (XTI) (GS)			2						1	2				1								6
XPG3 Transport Interfész (GT)			1			2												1				4
Együtműködés nagygépekkel																						
XPG4 CPI-C (MC)								1		2								3				6
Együtműködés PC-kkel																						
XPG4 (PC)NFS Szerver (PN)		1												1						2		4
XPG4 LMX Szerver (PL)		2								2		1		1				3				9
XPG3 Együttműködés PC-kkel (PC)																						0
ADATHORDOZÓK																						
XPG4 Mágneses Adathordozók (MM)		1	2			1			1					1				1		1		8
XPG3 Forráskódátvitel (MS)											1							2		3		6
Összesen	9	14	31	48	8	54	34	53	23	56	8	44	10	14	16	8	5	54	8	50	36	583

Az X/open által ajánlott nyílt rendszerű termékek listája

Az 1995 szeptemberi kiadásában 33 kategóriában 21 cég 583 terméke szerepel

(folytatás a 7. oldalról)

rendjére vonatkozó szabályokat. Általában elmondható, hogy a jövőben is mi végezzük az informatikai stratégiával kapcsolatos szervezési feladatokat.

Eddig elsősorban szűk értelemben vett informatikai fejlesztésekkel foglalkoztunk, de a technológiai területen mind szorosabban fonódik össze az informatika és a telekommunikáció. Hogyan tükröződik ez a kormány informatikai stratégiájában?

H. J.: Ez is olyan terület, ami nagy hangsúlyt kapott az új kormányhatározatban. Már megkezdődött egy kormányzati zárt célú kommunikációs hálózat tervezésének előkészítése, amely alkalmas lehet hang, adat és kép együttes továbbítására, tehát erre épülhet majd a kormányzati informatikai rendszerek is. Felméréseink szerint a közigazgatás évente mintegy 18 milliárd forintot költ csak telefonálásra, és akkor még nem számoltuk a rohamos növekedésnek induló adatkommunikációs költségeket. Ilyen nagyságrend mellett már jelentős megtakarítást várunk egy saját hálózattól, ami a Matáv privatizációja után ráadásul még a biztonságot is növelné.

Hogyan kapcsolódik ez az X.400-as alapú kormányzati üzenetkezelő rendszerhez, amely az utóbbi időszak egyik leglátványosabb fejlesztése volt?

H. J.: Sikeresen túl vagyunk a próbaüzemen, sőt, nemrégiben helyeztük üzembe azt az új hálózatmenedzsment rendszert, amellyel a teljes rendszer a MEH IKI központi gépéről menedzselhető. A tervezett saját kommunikációs hálózat kiváltaná a jelenlegi X.25-ös kapcsolódást. Egyébként az alkalmazói oldalról is jelentős továbbfejlesztésre készülünk, mert az X.400-as levelezőrendszer képezné a most induló, kormányzati ügy- és ügyiratkezelés-korszerűsítési projekt informatikai alapinfrastruktúráját.

Az egységes ügyiratkezelés számítástechnikai hátterével kapcsolatban szeretném hangsúlyozni, hogy nagyot léptünk előre mind a minőségi, jogtiszta irodai szoftverek elterjesztése, mind az ezeket támogató számítógépes háttér tekintetében. Ma a minisztériumokban körülbelül ezerötszáz munkaállomás van, ami azt jelenti, hogy nagyjából három emberre jut két számítógép. Szeptember elseje óta pedig a szövegkezelést biztosító gyári szoftverek valamennyi gépen jogtiszták, mert ennyi példányra kötöttünk licencszerződést.

Befejezésül kanyarodjunk ismét vissza a nyílt rendszerekhez, amelyekről a Unix operációs rendszer mellett leginkább az Internet jut mindenkinek az eszébe. Milyen szerepe lesz az Internetnek a kormányzati informatikában a közeljövőben?

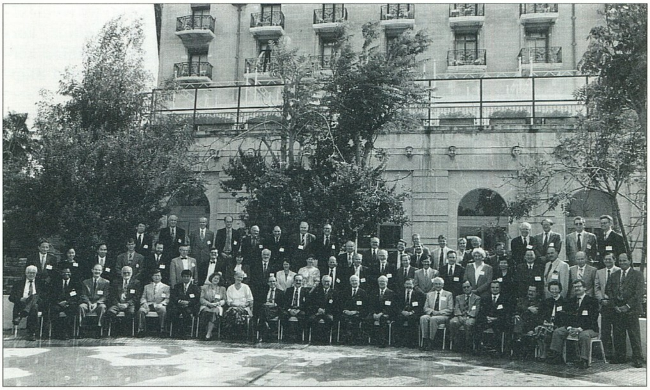
H. J.: Az Internet legfontosabb szerepét abban látom, hogy nagyon hatékony eszközt kínál a kormányzati körökből származó információk eljuttatására az állampolgárok mind szélesebb rétegéhez. Az informatika oldaláról már megtettük ehhez az előkészületeket, és jövő év elejétől üzembe helyezünk egy Internet-alapú központi tájékoztatási szervert. Ennek a kormányzati Web szervernek a segítségével az állampolgárok könnyen, egyetlen helyről beszerezhetik az őket érdeklő kormányzati információk nagy részét, de ettől függetlenül az egyes tárcák saját adatbázisokat is létrehozhatnak.

Természetesen ahhoz, hogy ez a szolgáltatás sikeres legyen, nem elegendő a színvonalas technikai megvalósítás, az is kell, hogy a tárcák valóban közkinccsé tegyék a náluk rendelkezésre álló információkat. Ez jól illeszkedne abba a "szolgáltató állam" képbe, amelynek kialakításával szintén foglalkozik a kormányhatározat, amikor előírja a teljes kormányzati adatháztartás rendjének újratervezését.

HUTTER OTTÓ

Nemzetközi kapcsolatok a kormányzati informatikában

Az elfogadott kormányzati informatikai stratégia egyik alapelve a nemzetközi tapasztalatok figyelembevételének szükségessége. Ez azért is lényeges, mert az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik előfeltétele az ott használt előírások, módszertanok és szabványok átvételéről való gondoskodás. Az EU tagországai sokéves összehangolt fejlődés eredményeként jutottak el arra a szintre, amely ma náluk a kormányzati munka informatikai támogatottságát jellemzi. Ez indokolja, hogy a nemzeti sajátosságok egyidejű szem előtt tartásával érdemes átvenni eredményeiket, és felhasználni tapasztalataikat.

Az ICA idei, 29. máltai konferenciájának résztvevői

A nemzetközi tapasztalatok a kormányzati informatika területén arról tanúskodnak, hogy a fejlett országok az informatikai fejlesztésben is nagy figyelmet fordítanak és jelentős energiát áldoznak közös termékek előállítására. Ez indokolttá teszi hazai résztvevők aktív közreműködését a nemzetközi szervezetek és munkacsoportok tevékenységében az előremutató témákban.

Folyamatban van csatlakozásunk — egyelőre megfigyelői státusban — a gazdaságilag fejlett országok által kezdeményezett ún. G7 Government Online projekthez, amelynek legutóbbi, máltai értekezletén már részt vettünk. Megpróbálunk bekapcsolódni olyan jelentős európai adminisztratív projektekbe, mint az IDA (Interchange of Data between Administrations — az egyes európai közigazgatási intézmények közötti információcserével foglalkozik) és az ENS (European Nervous System — feladata az európai adminisztrációkkal összefüggő R&D tevékenység).

A fentiekkel összhangban a MEH IKI — az Informatikai Tárcaközi Bizottság titkárságaként — a kormányzati informatika nemzetközi vonatkozásait, kapcsolatait tekintve három kiemelt területen tevékenykedik: magyar képviselet kialakítása a nemzetközi szervezetekben; kétoldalú kapcsolatok gondozása különböző országok informatikai koordinációs szervezeteivel; nemzetközi segélyek összehangolása.

A képviseletet illetően az első helyen kell említeni az ICA-hoz (International Council for Information Technology in Government Administration) való csatlakozásunkat. Ez a kormányzati informatikával foglalkozó intézményeket és szakembereket tömörítő nemzetközi szervezet 1966-ban alakult. Évente rendez konferenciákat mindig más helyszínen és változó, előzetesen kijelölt témakörben, amely az adott időszakban a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot a kormányzati IT-ben. Viszonylag szűk körben, munkaülés jelleggel szervezik a konferenciákat, ahová a tagországok néhány fős küldöttséget delegálnak nemzeti képviselőjük vezetésével.

A 27., versailles-i konferenciát követő tanácsülésen fogadták el — elsőként a kelet-európai országok közül — a Magyar Köztársaság belépését a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Koordinációs Irodájának képviseletében. A magyar nemzeti képviselő *Horváth János*, az iroda vezetője, az Informatikai Tárcaközi Bizottság titkára.

Az ICA-tagság azért fontos a kormányzati informatikával foglalkozó intézmények számára, mert egymás gyakorlatából hasznos tapasztalatokat szerezhetnek különböző témákban, és összevethetik ezeket saját kialakult elképzeléseikkel, eredményeikkel. Nagy megtiszteltetésnek számít, hogy Magyarországra bízták a 30. ICA konferencia megrendezését, amelyet Budapesten tartunk meg 1996. október 6–11. között. Témája az elektronikus kormányzat (Internet, multimédia és más új technológiák) s az információs korszak intézményei.

A MEH IKI már harmadik éve tagja az X/Open konzorcium Felhasználói Tanácsának, ami a magyar kormányzati informatikának a nyílt rendszerek alkalmazása iránti elkötelezettségét tükrözi. Az X/Open specifikációi alkotják az ITB 6. és 7. ajánlásainak alapját a nyílt rendszerű termékek beszerzésével kapcsolatban.

A kormányzati X.400-as levelezőrendszer létrehozásával és továbbfejlesztésével függ össze viszonylag új keletű tagságunk az EEMA-ban (European Electronic Mailing Association).

Immár hagyományosnak mondható kétoldalú kapcsolatunk az egyesült királyságbeli CCTA-val, amelynek módszertanait széles körben terjesztjük elsősorban ajánlásainkon keresztül, de fontos szerepet játszanak a brit kormánysegélyből megrendezett CCTA kormányzati IT-konferenciák, valamint a CCTA publikációinak terjesztése a

Minőségi szoftverek a kormányzatban

A modern kormányzati munka hatékonyságát nagymértékben elősegíti a minőségi szoftverek használata. Munkájuk során a köztisztviselők a lényegi kérdésekre koncentrálhatnak a technikai részletekkel való fölösleges bíbelődés helyett, ha számíthatnak például arra, hogy a társtárcáknál elektronikus úton, a magukéhoz hasonló környezetben (a karakterkódok, eszközök szintjén) elkészített iratokhoz hozzájuthatnak. Az Informatikai Tárcaközi Bizottság (ITB) már 1993 elején felismerte e kérdés fontosságát, s a MEH Informatikai Koordinációs Iroda révén évek óta szorgalmazza a kormányzat egységes számítástechnikai szolgáltatási szintjének kialakítását, mind ajánlások kiadásával, mind pedig minőségi szoftverek összehangolt beszerzésének támogatásával.

Miután a központi kormányzatban a köztisztviselői munkavégzés tipikus segítője a PC-kompatíbilis számítógép, ezért az ITB által javasolt egységes platform az alapszoftverek szintjén a DOS/Windows páros. Tavaly — központi keretből — egy ezres tételt vásároltak, amelyet szétosztottak a kormányzati felhasználók között. Idén ezt újabb ötszáz DOS 6.22, illetve ezerötszáz Windows for Workgroups 3.11 licenc beszerzése és elosztása követte. Ezek a nagyságrendek lehetővé tették, hogy a szoftverekhez kedvezményes áron jussanak hozzá.

De másfajta segítséget is adnak: számítógép vásárlásakor beleszámítják a szükséges alap- és alkalmazói szoftverek árát is. A központi kormányzatban az elmúlt két év során évente kb. ezer, jobbára 486-os processzorral felszerelt, jó minőségű, korszerű szoftverrel ellátott számítógépet vettek használatba.

A készen kapható, széles körben elterjedt irodai alkalmazások közül a szövegszerkesztési és táblázatkezelési feladatokat támogató eszközökre volt azonnali igény. Az ITB két éve egy állásfoglalásában DOS-os platformon a Word 5.5, Windows-os platformon a WinWord 2.0, valamint az Excel 4.0 egységes használatát javasolta, s ezt ezres-ezres licenc beszerzésével támogatta.

Az Informatikai Koordinációs Iroda erőfeszítéseinek köszönhetően ez év augusztusára sikerült elérni, hogy a kormányzatban alkalmazott mintegy 4500 számítógépen mindenhol hozzáférhetők legyenek a munkát érdemben támogatni képes szoftverek, amelyek hivatalosan dokumentáltak, a gyártó által garantált minőségűek, és hazai háttértámogatással bírnak.

Ezenkívül a kormányzati felhasználók rendelkezésére áll az idén júniustól üzemszerűen használható X.400-as kormányzati levelezőrendszer, amelynek révén fölöslegessé válik az állományok fizikai továbbítása.

Magyarországon a világon az elsők között honosították meg a kormányzati munkában az X.400-as szolgáltatásokat, amelyektől azt remélik, hogy hatékonyabbá és gyorsabbá teszik a köztisztviselők munkáját. A levelezőrendszer bevezetése során ezerötszáz számítógépet láttak el megfelelő szoftverrel (Messenger 400). A közös formátum alkalmazása érdekében minden tárca egységes ékezetes magyar betűtípusokat tartalmazó fontkészletet kapott, amelyet korlátlanul (azaz tetszőleges számú számítógépen) használhat fel. A szoftverek fejlődése előbb-utóbb szükségessé teszi az újabb verziókra való átállást, ami — költségigénye miatt — egyelőre csak fokozatosan képzelhető el a kormányzatban. Az újabb generációk általában több erőforrást igényelnek, mint a már bevezetett eszközök, ezért ezek kiváltása gyakran hardverbeszerzéssel is jár, ami költségnövelő tényező. Az is szempont az átállás tervezésében, hogy mikor éri el egy adott szoftver használata az ún. "kritikus tömeget", ahol a már meglevő felhasználók száma megköveteli az egységes áttérést. Az ITB folyamatosan figyelemmel kíséri mind a szoftverek fejlődését, mind a tárcák igényeit, és ennek alapján segíti a jövőben is a központi kormányzat felhasználóit.

Petróczy Zoltán
osztályvezető

---

jelenleg rendelkezésünkre álló mintegy százkötetes könyvtárból. Ezenkívül a fejlett országok testvérszervezetei közül kapcsolatot tartunk a francia CIIBA-val, a máltai MSU-val és az egyesült államokbeli GSA-val. De ugyanilyen gondot fordítunk a szomszédos országok intézményeivel folytatott kommunikációra is. Ennek jegyében kezdeményeztünk kapcsolatot a szlovák Infostattal, a Cseh Gazdasági Minisztérium informatikai irodájával, és próbáljuk megújítani régebbi keletű szlovén és lengyel kapcsolatainkat.

A nemzetközi segélyek koordinációjának területén az Európai Unió PHARE segélye mellett az egyesült királyságbeli Know How Fundot és az amerikai TDA segélyt kell elsősorban megemlíteni. A közigazgatás korszerűsítésére szánt PHARE keretből a központi kormányzat céljaira elkülönített 400 ezer ECU-s segélykeret felhasználása jelenleg befejezés előtt áll. A Know How Fund két évre szóló 50 ezer angol fontos keretét, amely mindenekelőtt a CCTA-val fenntartott kapcsolatainkat szolgálta, újabb két évre meghosszabbították. Friss fejleménynek számít a francia kormány segélye, amely — a CIIBA közbenjárására, ösztöndíjas szervezetén, az ACTIM-on keresztül — novemberben kilenc magyar kormányzati informatikai szakembernek tette lehetővé, hogy egyhetes franciaországi szemináriumon tanulmányozhassák az elektronikus dokumentumkezelés és az EDI alkalmazását a francia kormányzati intézményekben. Szorosan kapcsolódik a francia tanulmányúthoz az Edifrance szervezeténél tett látogatás, ahol az EU DGIII-as igazgatósága által kezelt, igen nagy összegű segélykeret felhasználásának lehetőségeivel ismerkedett meg a küldöttség. Ebből a mintegy hárommilliárd ECU-ből, egy ún. Commerce Link projekt keretében, elsősorban a volt visegrádi országokat szeretnék támogatni az elektronikus kereskedelem bevezetésében és más EDI-bázisú pilotprojektek beindításában.

Szigeti András
főosztályvezető helyettes

Kataszteri térkép és ingatlan-nyilvántartás

Október 31-én a Földhivatal integrált informatikai rendszerének létrehozását célzó, 4,3 millió ECU-s szerződés aláírásával lezárult az év — PHARE által finanszírozott — legnagyobb informatikai tendere. A szállításra váró rendszer teljes körű megoldást nyújt a Földhivatal 115 irodából álló országos hálózatán az ingatlan- és a kataszteri térképnyilvántartás kialakítására és üzemeltetésére.

Az informatikai rendszer lehetővé teszi a mindenkori tényleges állapotnak megfelelő, topológiailag strukturált telekállomány, illetve szerkezet térképeinek kialakítását, karbantartását és azok integrálását az ingatlan-nyilvántartási adatbázis tételeivel. A telkek térinformatikai adatait relációs adatbázisban tárolják, amelynek révén azok folyamatosan összhangban vannak az ingatlan-nyilvántartás szöveges állományával.

Az informatikai rendszer szállítására kiírt tendert az International Computers Limited (ICL) fővállalkozásában létrehozott konzorcium nyerte el, amelyik kötelezettséget vállalt az egy éven belüli átadásra. A konzorcium tagjai, a fővállalkozó ICL mellett, két hazai szoftverház, a Geometria és az Idom, továbbá két multinacionális cég, az Intergraph és az Oracle.

A munkamegosztás a következőképpen fest: a szerződés értelmében az ICL végzi a projekt menedzselését, a rendszerintegrációs feladatok megoldását, szállítja a saját eszközein alapuló számítástechnikai technológiát, telepíti és üzembe helyezi a berendezéseket. Az Oracle a relációs adatbáziskezelő rendszert és a hozzá tartozó fejlesztőeszközöket szállítja. Az Idom az ingatlan-nyilvántartási alkalmazói rendszer létrehozásában vesz részt, a Geometria pedig a kataszteri térképek térinformatikai rendszerét fejleszti ki az Intergraph által adott alapszoftver felhasználásával.

Néhány szó az alkalmazói rendszerről: az Oracle 7 és az Intergraph moduláris GIS környezete köré egy MS Windows NT-alapú kliens szerver (ügyfél-kiszolgáló) architektúrát építenek ki, kifejezetten a Földhivatalban zajló munkafolyamatok figyelembevételével. A telkek térinformatikai adatai Oracle adatbázisban lesznek, a telekműveletek (pl. megosztás) az ún. Long Transaction Processing munkafolyamatainak megfelelően, interaktív utasításokkal hajthatók végre. Így érhető el az, hogy az interaktív módon kezelt topológiai szerkezet mindaddig megőrzi a master állomány integritását, amíg a változásokat jogerősen jóvá nem hagyják.

A tulajdoni lap is kiegészül majd térinformatikai adatokkal — például területnagyság, kerületi hossz, homlokzati/közterületi oldal —, mindez természetesen az operátor felügyelete alatt. A teljesítmény optimalizálása érdekében azokat a térinformatikai adatokat, amelyek nem részei a telekkönyvieknek, például általános topográfiai tulajdonságok, a termőtalaj adatai, konvencionális GIS/CAD eszközökkel tartják karban.

Az ingatlan-nyilvántartási alrendszerek kiváltják a jelenlegi CDPRS és IKTATÓ alkalmazásokat, az adatokat strukturált és karbantartott formában állítják elő, és kielégítik a TEC alrendszer által támasztott követelményeket.

A pénzügyi nehézségek ellenére a szállítók valódi kataszteri térkép információs rendszert kínálnak, nem pedig egy olyan kompromisszumos CAD-rendszert, amelyre ráhúzzák a telekinformatikai rendszer egyedi problémáit.

Az Oracle 7 alapszoftver és az MGE (Modular GIS Environment) jelentős földhivatali referenciákat mondhat magáénak: dán és svájci földhivataloknál implementált, Oracle és Intergraph szoftveren alapuló kataszteri térkép rendszereket használnak.

A rendszerrel szemben támasztott követelmények sorában kiemelt helyen szerepelt a meglévő rendszerekkel való kompatibilitás. Így a ma is működő TAKAROS öt alrendszere egyetlen közös Oracle adatbázist használva éri el a megbízható adatkonzisztenciát, egyszerűsítve a rendszeradminisztrációt és a karbantartást. Az újabb TAKAROS alkalmazásokat egyszerűen lehet kapcsolni a jelenlegi adatmodellhez és az Oracle 7-hez.

A rendszer MS Windows alapon épül fel, ily módon könnyen integrálható az általános irodai termékekkel, amelyek ma már de facto irodai környezeti szabványnak tekinthetők. A topológiai részletek, a föld hasznosításának adatai és a minőségét értékelő információk, mint intelligens GIS tulajdonságok, egy IDGS állományban tárolódnak, ami optimalizálja a képernyő-teljesítményt.

Az átadásra kerülő csomag tartalmazza a műszaki berendezések hároméves helyszíni javítását, a nyolc órán belüli hiba-válaszadási reakciót, távdiagnosztikát, távszervizt a szerverek esetében, hároméves karbantartást és támogatást a szoftverekre és telefonos konzultációt szoftverproblémák esetén.

Ezzel a megoldással a szállítók európai szintten is az egyik legmodernebb földnyilvántartási megoldást szeretnék létrehozni, amely akár modellként is szolgálhat a környező országoknak, gyakorlatilag lerakva a hazai GIS szabvány alapjait.

Sz. T.

Adatbázis-kezelés a kormányzatban

Kormányzati informatikával foglalkozó összeállításunkat néhány gyakorlati példa bemutatásával is igyekeztünk teljessé tenni. Terjedelmi korlátok miatt nem volt lehetőségünk az önmagukban is komplex hardver-szoftver-kommunikációs megoldásokat tartalmazó alkalmazói rendszerek átfogó ismertetésére, erre jövőre, egy kormányzati informatikai rendszereket bemutató sorozatban szeretnénk visszatérni. Mostani összeállításunkban egyetlen részterületre, az adatbázis-kezelésre koncentráltunk, és legalább abban a tekintetben igyekeztünk a teljességre törekedni, hogy mind a három elterjedt adatbázis-kezelő termékre, az Oracle-ra, Ingresre és az Informixra egyaránt kiterjedjen rövid áttekintésünk. Elsősorban Magyarországról vettük a példákat, de szerepel köztük egy amerikai esettanulmány is, az USA Elektronikus Szövetségi Adófizetési Rendszer projektjének rövid bemutatása.

Oracle, mint hivatalos szállító

A konkurensek sem vonják kétségbe azt, hogy az Oracle-nak ma vezető részesedése van a hazai adatbázis-kezelő piacon, és ez alól a kormányzati szféra sem jelent kivételt. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a keretszerződés, amelyet az Informatikai Tárcaközi Bizottság támogatásával, majdnem pontosan egy évvel ezelőtt kötött a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Koordinációs Irodája és az Oracle Hungary. *Kállay Kristóf* kormányzati üzletágigazgatót arról kérdeztük, tulajdonképpen mi rejlik amögött, hogy az Oracle Hungary elnyerte a *Magyar Kormány és Közigazgatás Hivatalos Szállítója* címet.

Mint megtudtuk, a megállapodásnak voltak előzményei, hiszen a Belügyminisztériummal már ezt megelőzően is létrejött egy hasonló keretegyezmény, ha nem is olyan átfogó, mint ez a mostani. Ami a szerződés kereskedelmi vonatkozásait illeti, legfontosabb, hogy valamennyi kormányzati és közigazgatási intézmény, valamint számos országos hatáskörű szervezet 30% kedvezményt kap az Oracle Európában egységes listaáraiból, és 20% kedvezményt a műszaki támogatás, oktatás, karbantartás és más kiegészítő szolgáltatások áraiból.

Az engedmények nincsenek mennyiségi előírásokhoz kötve, tehát a kormányzatnak nem kellett vásárlási kötelezettséget vállalnia. A kedvezményezettek köre egyébként fokozatosan bővül, a közelmúltban például az Oracle — felismerve a magyar egészségügy súlyos anyagi gondjait — a teljes egészségügyi szférára kiterjesztette a kedvezményes vásárlás lehetőségét, a magánintézményeket is beleértve.

Kállay Kristóf szerint azon túlmenően, hogy az Oracle a legelterjedtebb adatbázis-kezelő rendszer az EU államok államigazgatásában, számos szakmai és gazdasági érvnek is köszönhető

Informix az FM-ben

Az egyik legnagyobb kiépítettségű hazai Informix-alapú alkalmazás a Földművelődésügyi Minisztériumban készül. Az FM PHARE támogatás felhasználásával számítógépes alapokra helyezi állategészségügyi rendszerét, melynek első alrendszere jelenleg a beüzemelési fázisnál tart.

A mostani alrendszer létrehozásának fő céljai a következők voltak: az országba be- és kiszállított élő állatok nyilvántartása, az ezekhez fűződő engedélyek kiadása, illetve a kapcsolódó mennyiségi limitek betartása, valamint az eddig nehezen összeállítható országos statisztikák elkészítése. Ezenkívül fontos feltétel volt még a más hasonló, nyugat-európai rendszerekkel való kompatibilitás.

A rendszer az adatforgalom három szintjét kezeli. Egyrészt minden határállomáson biztosítja az engedélyek lekérdezését és a szállítólevelek rögzítését.

A megyei állategészségügyi állomások szintjén kerülnek a rendszerbe az elkészült engedélyek, míg az országos központban az engedélyek kiadását végzik. Ugyanitt az országos összesítésekhez szükséges adatok elérésére is mód nyílik.

A több mint háromszázhatvan, hálózattal összekapcsolt munkahelyet érintő rendszer technikai felépítése: Budapesten egy Silicon Graphics szerver gyűjti az adatokat az országos folyamatokról, a megyei szerverek (jobbára UnixWare-es PC-k, de a nagyobb forgalmú helyeken hamarosan Silicon Graphics gyártmányok lesznek) a megyei szintű információk tárolásával és a központi gépnek adatok szolgáltatásával foglalkoznak, emellett a határállomások szervereiként működnek.

A határállomásokon a megyei szerverekre, illetve bizonyos esetekben a központi szerverre is (speciális adattömörítést használó PC-alapú) terminálokon keresztül lehet bejelentkezni. A komponensek között a Magyar Posta X.25 hálózata teremti meg a kapcsolatot.

A projekt fővállalkozója a KFKI Networx Kft., alvállalkozói az ugyancsak KFKI-s OpenSoft Kft., valamint a PROSOFT '93 Bt. A Networx a projektvezetés mellett a hardvert és a hálózatot telepítette.

Az OpenSoft az Informix relációs adatbázis-kezelő rendszer (INFORMIX-OnLine, INFORMIX-4GL) telepítésében és a fejlesztés támogatásában, míg a PROSOFT az alkalmazás fejlesztésében s a rendszertervek összeállításában működött közre.

A prototípus elkészültét követően a PHARE többször is megtekintette a rendszert, és elismerően írt a fejlesztésről. A fizikai tervezésnél az OpenSoft a CADRE/Westmount I-CASE eszközt alkalmazta, aminek köszönhetően a rendszer egyik erénye a rugalmasság és a könnyű módosíthatóság. A fejlesztés során az átvevő FM képviselőivel folyamatos szakmai kapcsolat jött létre.

Az eddigi visszajelzések arra engednek következtetni, hogy egy jól működő és jól használható rendszer készül, a felhasználó minden bizonnyal elégedett lesz.

az Informatikai Tárcaközi Bizottság támogatásának elnyerése. Ezek közül a legfontosabbak: már hosszú ideje működtet az Oracle egy nagy létszámú, erős szakmai háttérrel bíró magyarországi leányvállalatot, magyar nyelvű oktatást és folyamatos telefonos tanácsadást nyújt, és természetesen az is nagyon fontos szempont a kormányzati környezetben, hogy termékei minden elterjedt hardverplatformon és operációs rendszer alatt képesek dolgozni.

Les Bonney (középen), az Oracle közép-kelet-európai igazgatója és Horváth János (jobbról), a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Koordinációs Irodájának vezetője az Oracle keretszerződés aláírásakor

Az Oracle Hungary szeretné, ha az adatbázis-kezelők terén elért sikereit a fejlesztőeszközök és az alkalmazások területén is meg tudná ismételni. Fejlesztőeszközökként a Developer 2000 és a PowerObject nevű 4GL és a Designer 2000 CASE termékeket ajánlja, amelyek a független szoftverházak által javasolt univerzális fejlesztőeszközökhöz viszonyítva azzal a nagy előnnyel rendelkeznek, hogy saját termékek lévén fejlesztésüket maximálisan összehangolják az Oracle adatbázisszervereinek újabb és újabb verzióival.

További érv használatuk mellett, hogy ún. standalone változatuk is létezik, vagyis kisebb alkalmazásokat akár egy olcsó PC konfiguráción is ki lehet fejleszteni, majd a kész alkalmazás változtatás nélkül átvihető mondjuk egy nagygépes, kliens/szerver alapú környezetbe.

Ma még nem annyira közismert, hogy az Oracle az adatbázisszerverek és fejlesztőeszközök mellett komplett alkalmazásokat is forgalmaz. Az Oracle Financials nevű pénzügyi rendszert például már jelenleg is használják olyan nagy cégeknél, mint az ÁB-Aegon vagy a Rába, de Kállay Kristóf reméli, hogy a közeljövőben a kormányzati szektorban is sikerül bevezetniük. Különösen az Oracle Financials magját képező főkönyvi rendszert tartják ideálisnak a kincstári rendszerhez és a költségvetés tervezéséhez.

Az Oracle konkrét kormányzati alkalmazásaival kapcsolatban az üzletágigazgató mindenekelőtt a Központi Statisztikai Hivatalt emelte ki, ahol már mintegy két éve húsz megyeszékhelyen, kb. négyszáz felhasználóval üzemelnek mind az adatbázisszerver, mind a fejlesztőeszközök. Szintén igen jelentős számú Oracle licencet vásárolt az Országos Munkaügyi Központ és az ORFK, a legfrissebb példák pedig a Környezetvédelmi Minisztérium és a földhivatalok.

Az Oracle megvásárolta a Digital Rdb nevű, népszerű adatbázis-kezelő rendszerét. Azok számára, akik át kívánnak térni Rdb-ről Oracle RDBMS-re, a cég kedvezményes vásárlási lehetőséget kínál. A kormányzati szektorban a TÁRKISZ-ok és a Vám- és Pénzügyőrség, valamint a Szerzői Jogvédő Hivatal a legfontosabb Rdb-felhasználók, és közülük például a TÁRKISZ-ok már kinyilvánították, hogy az egységesítés érdekében a közeljövőben végre fogják hajtani az Oracle-ra való áttérést.

Informatikai korszerűsítési projekt az APEH-nél — migráció DSM-ről Ingresre

Az APEH informatikai rendszere sok tekintetben eltér az államigazgatásban tipikusnak nevezhető alkalmazói rendszerektől. Többéves, rendkívül tudatos és alapos rendszertervezési munka és sikeres kísérleti projektek után mostanában érnek abba a fázisba, hogy fokozatosan megkezdődhet az országos, éles alkalmazórendszerek átültetése az új informatikai infrastruktúrára. *Kisgergely Sándor* projektvezetőt arra kértük, hogy röviden mutassa be az APEH informatikai sajátosságait, az éppen futó projekteket.

Az APEH sajátos informatikai helyzete abból adódik, hogy 1989-90 táján, amikor szinte mindenki más a PC-k bűvöletében élt, és gomba módra szaporodtak a PC-alapú Novell hálózatok, ők egy Digital VAX gépekre alapozott országos hálózat kiépítése mellett döntöttek. Adatbázis-kezelőként sem az abban az időben szokásos Clippert vagy Oracle-t választották, hanem a Digital DSM nevű, eredetileg kórházi rendszerek fejlesztéséhez tervezett hierarchikus adatkezelő-rendszerét. Főleg a termék mögött álló rendkívül ütőképes fejlesztőgárda indokolta a választást, de időközben beleütköztek azokba az elvi korlátokba, amit a központi adatszótár hiánya, a rendszer fizikai szinten történő programozása jelent. Ezért határoztak úgy két évvel ezelőtt, hogy a világbanki finanszírozásban beinduló, nagyszabású informatikai korszerűsítési projekt keretében nyílt architektúrára térnek át.

Ez a nyílt platform a hardver és operációs rendszer tekintetében a Digital unixos Alpha gépeit, adatbázisszerver vonatkozásában a második generációs, SQL-alapú Ingres relációs adatbáziskezelőt, a fejlesztőeszközökre nézve pedig az Ingres ABF (karakteralapú 4GL) és a Westmount I-CASE/YRN eszközeit jelentette.

Egy későbbi számunkban részletesen is be szeretnénk mutatni az országos rendszer hardver/szoftver infrastruktúráját, kommunikációs rendszerét, valamint az SSADM-re épülő, módszeres rendszertervezési metodikát, mostani összeállításunkban azonban kifejezetten az adatbázis-kezeléssel kapcsolatos kormányzati tapasztalatokra szorítkozunk.

Ezzel összefüggésben Kisgergely Sándor elmondta, hogy az Ingrest stabil, kitűnően támogatott rendszernek ismerték meg, és az Ask/CA tulajdonosváltást követő rövid megtorpanás

után úgy érzékelik, hogy a termék továbbfejlesztése is új lendületet kapott. Jelenleg az Ingres 6.4-es változatát használják. Nagyon várják már az Ingres forradalmian új verzióját, amely objektumorientált technológiára fog épülni (ez az Ingres/ODBMS, amelyet a CA a Fujitsuval közösen fejleszt). Jelenleg élesben olyan konfigurációt használnak, amelyben az adatbázisszerver a központi gépen fut, és a távoli felhasználók is itt futtatják terminálemuláción keresztül a karakteres alkalmazásokat. Most folytatnak kísérleteket azzal kapcsolatban, hogy a munkaállomásokra kitelepített kliensek mennyiben csökkentik a központi gép terhelését. Jövőre pedig olyan fejlesztéseket ütemeztek be, ahol már GUI-alapú klienseket és osztott, replikációs architektúrájú adatbázisszervert fognak használni. A Windows-alapú grafikus kliensek bevezetésével még a karakteres információk is többablakos, korszerű felhasználói felülettel jeleníthetők meg, és például mód nyílik arra, hogy az ügyintézők az eredeti formában láthassák az űrlapokat képernyőjükön. Mindenesetre a kliens/szerver architektúrára való áttérésnek ára van, mert bár az országos rendszerben található mintegy 4000 munkahely 90%-a PC, azoknak kevesebb, mint a fele Windows-képes csupán, a többinél komoly hardverbővítésre van szükség. Ami a konkrét fejlesztési projekteket illeti, lépésről lépésre készül el az alkalmazások Ingres változata. Az áttérést nagyon lassítja egyrészt a meglévő DSM alkalmazói rendszer hatalmas mérete (a megyei rendszerekben összesen közel 6000 programmodul van, és nem egy alkalmazás gigabájtos méretű adatbázisokat kezel), másrészt az, hogy adatszótár hiányában rendkívül nehéz követni az adatszerkezetek változásait.

Kisgergely Sándor három futó projektet emelt ki. Az első Ingres alkalmazás egy jogosultság-hozzáférést ellenőrző modul volt, ami méreteit tekintve nem jelentős, de fontosságára nézve annál inkább. Online kapcsolatban van az APEH személyzeti állományát kezelő adatbázissal, és az alapján ellenőrzi a rendszer minden felhasználójának jogosultságait a különböző alkalmazói programmodulok futtatásakor, és részletes naplózást is végez. A másik Ingres alkalmazás, amely már túl van a sikeres tesztelésen, az adófolyószámlák lekérdezésére szolgál. Ez az APEH-SZTADI-ban, a hivatal országos számítóközpontjában fut Digital Unix alatt, és minden megyei rendszerből elérhető, teljes kiépítettségében kb. 250 felhasználót fog kiszolgálni. A közel 2 GB-nyi adatbázis áttöltése után véglegesen ki lehet kapcsolni azt a kiöregedett Siemens nagygépet, amely jelenleg ennek az alkalmazásnak a futtatására hivatott, és ezzel nagyon jelentős felújítási beruházást lehet elkerülni. A harmadik kiemelésre érdemes projekt a FOK2 fedőnevű, amelynek révén az APEH megyei szintű (decentralizált) adófolyószámla-vezetésre tér át. Ez a fejlesztés még csak most indult, befejezése jövő év vége felé várható. Ezzel egyrészt újabb nagygépes konfigurációt lehet majd kiváltani egy sokkal gazdaságosabban üzemeltethető nyílt rendszeres infrastruktúrával, másrészt számos új funkcióval is növelhető az alkalmazói program hatékonysága.

Elektronikus adófizetés — Informix-alapokon

Az Egyesült Államok kormányzati Elektronikus Szövetségi Adófizetési

Rendszer (EFTPS — Electronic Federal Tax Payment System) projektjének megvalósítására a First Chicago és a NationsBank Corp. kapott megbízást. A First Chicago/Merkantil Services LLC, amely a The First National Bank of Chicagónak és a Merkantil Bank of St. Louisnak a vegyes vállalata, az Informixot és a Hewlett-Packardot választotta adatbázis-kezelő, illetve hardverplatformnak a fejlesztés megvalósításához.

"Ez a projekt aláhúzza a fejlett, méretezhető technológia fontosságát — jelentette ki *Phil White*, az Informix elnöke és vezérigazgatója. — Most még inkább, mint eddig bármikor, a vezető bankok, például a First Chicago, keresik az olyan cégek együttműködésén alapuló támogatást, mint a HP és az Informix, amelyek segítségével képesek megvalósítani egyre bővülő elektronikus banki stratégiájukat."

Donald R. Hollis, a The First National Bank of Chicago ügyvezető elnökhelyettese szerint "a First Chicago örömmel fogadja a lehetőséget, hogy együtt dolgozhat az Informixszal és a HP-val azon, hogy megfeleljen annak a kifejezett méretezhetőségi kihívásnak, amit ez az igen fontos szerződés támaszt. Az Informix/HP csapatot megkülönbözteti rugalmasságuk, hozzáállásuk és teljesítményük".

A First Chicago, rendszerét a kliens-szerver technológiára alapozva, INFORMIX®-OnLine Dynamic Servert használ majd relációs adatbázis-kezelő rendszer és adatraktár céljára, szimmetrikus többprocesszoros hardverplatformként pedig a PA-RISC alapú üzleti szerverek HP 9000-es családját.

Az Informix és HP technológia lesz a First Chicago kliens-szerver információs rendszerének motorja, melynek révén az államigazgatás elektronikus úton kezelheti az adófizetéseket és az adófizetőkre vonatkozó információkat. Az EFTPS adófizetői rendszer dolgoz majd fel minden adófizetéssel kapcsolatos adatot, online lekérdezési és batch frissítési lehetőséget nyújtva az elszámolási tranzakciókhoz mind az ügyfelek, mind a hivatal részére. Várhatóan segít az államigazgatásnak a költségek lefaragásában, a hatékonyság növelésében (szükségtelenné téve az adóbeszedéssel járó papírmunkát), a nyomozási folyamat fejlesztésében és az alapok kezelésének javításában. A First Chicagónak nyolc évre szóló szerződése van a kormányzattal, az üzembe helyezés tervezett dátuma 1996 márciusa. A NAFTA állítása szerint rendkívül sok nagyvállalati adófizető már az elektronikus úton történő adófizetésre szavazott. Az "elektronikus adófizetők" számának gyors növekedése várható a következő években. 1997-re számuk meghaladhatja az egymilliót, az ezredfordulóra pedig a legtöbb adóalany, cégek és magánszemélyek, elektronikus úton teljesíti adófizetési kötelezettségét. Az EFTPS "master" adatraktáraként az INFORMIX-OnLine Dynamic Server a teljes rendszer magját alkotja, minden adatot, az adatfelvételt és befizetést is beleértve, ebben az adatbázisban tárolnak. A First Chicago egy másik Informix adatbázist fog létrehozni ügyfélszolgálati alkalmazások számára, mint például a működési statisztikák, a nyomozások és a tudakozódások. A projektnek megfelelő adatbázis kiválasztásához a bank több fontos elvárás szerint tesztelt jó néhány vezető adatbáziscéget.

A legfontosabb kritériumok között szerepelt a képesség nagy adatmennyiség kezelésére; adatreplikációra távoli hálózati kapcsolatokon keresztül; nagy lekérdezések kezelésére mind batch, mind online üzemben; online beállítások elvégzésére (dinamikus hangolás); a HP processzor-erőforrások optimalizálására.

"Egy ilyen méretű rendszerhez olyan adatbázisra volt szükségünk, amely több területen is kiemelkedő, ugyanakkor biztosak lehetünk abban, hogy sok ismeretlen kezelésére is alkalmas lesz a jövőben — mondta *Larry Buettner*, a First National Bank of Chicago elnökhelyettese és a First Chicago/Merkantil Services igazgatója. — Az INFORMIX-OnLine Dynamic Servert fejlett technológiája miatt választottuk, és azért, mert benchmark tesztjeinknél az összes többit lekörözte."

Az EFTPS bevezetéséért felelős *Maribeth Anderson*, a First Chicago-Merkantil Services elnökhelyettese és rangidős rendszermenedzsere a következőket tette hozzá: "Több mint négymillió befizetést tudtunk feldolgozni nyolc perc alatt az INFORMIX-OnLine Dynamic Serverrel. Csúcsidőszaknak megfelelő körülmények között az Informix adatbázis széles körű lekérdezéseket kezelt, miközben ezzel párhuzamosan töltötte az adatbázist. Nagyon fontos az is, hogy minden egyes tranzakcióról másodperceken belül valós idejű replikációt készít a bank "forró" háttérgépére.

Mivel a projekt sok előre nem látható problémát rejthet, a dinamikus hangolás kulcseleme volt döntésünknek az Informix kiválasztásában. Az OnLine Dynamic Serverrel online beállításokat végezhettünk az adatbázison csúcsidőszakban, és ezek eredménye rögtön látható volt, míg más adatbázistermékeknél a rendszer teljes újraindítására volt szükség".

A kormányzati informatikai összeállítást szerkesztette: Hutter Ottó

Magyar Deskstar

Hivatalosan is megnyílt 1995. november 21-én Székesfehérváron az IBM Storage Products Kft. gyára. A 10 500 négyzetméter alapterületű üzem a Videoton Mechatronika Kft. és az IBM

Storage Systems Division közös projektjeként jött létre: 15 millió márkát adott az IBM és ugyancsak 15 milliót a VT (a CIB-től felvett hitelből az IBM hitelgaranciájával). Az épület és a munkaerő a VT tulajdona, a gyártástechnológia és a minőség-ellenőrzés pedig az IBM-é.

Jelenleg egy gyártósoron közel ezer munkás dolgozik két műszakban. A jövő év végére szeretnék beüzemelni a most még szerelés alatt álló második gyártósort is, és három műszak bevezetését tervezik; így 1996-ra már több mint egymillió darabot gyártanának a középkategóriás PC-kbe szánt 1,2 és 1,7 gigabájtos meghajtókból.

A két típus között annyi a különbség, hogy a nagyobbikban eggyel több lemez van, a gyártás pedig úgy történik, hogy — a piaci igényeknek megfelelő arányban — egy darabig az egyikkel foglalkoznak, majd átállítják a gyártósort a másik típusra. A lemezegységek — a többi IBM Deskstar meghajtóhoz hasonlóan — a SMART szabványnak megfelelően folyamatosan ellenőrzik önmagukat működés közben.

A gyár dolgozói — a munka bonyolultságától függően — néhány héttől egy-két hónapig terjedő oktatáson vettek részt az IBM mainzi vállalatánál, így sikerült elérniük, hogy már az első legyártott sorozatnál megfelelhettek a minőségi követelményeknek, s a mainzi gyárhoz hasonló eredményeket tudtak felmutatni.

Internet a kábeltévén

Sikeresen zárult Nyíregyházán november 16-án a kísérlet, ám hivatalosan csak november 20-án jelentették be a KLTE *Ötlettől a termékig* című kiállításán és fórumán Debrecenben. S hogy mi is a kísérlet lényege? Ki szerették volna próbálni, hogyan lehet MAN-t kialakítani városi kábeltévé-hálózaton. A Kábelkom kábeltévé-hálózatát használták fel, a szükséges ChannelWorks Internet Broutert a Conettől szerezték be, és a Kábelkom meg a TVNET segítségével installálták. Mindezzel 10 Mbps átviteli sebességet értek el, az áthidalt legnagyobb távolság 9 km volt a Bessenyei György Tanárképző Főiskola Számítóközpontja és Nyíregyháza Polgármesteri Hivatala között. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Közalapítványnál nyerte el a főiskola a projektet, amelyet a PHARE Területfejlesztési Program finanszírozott. A BGYTF számítóközpontjából *Bíró Sándor* projektvezető, *Pintér Tamás* és *Bódi Antal*, a Kábelkom részéről pedig *Kuczmó Tamás* hozta létre az új hálózatot, amelyet a főiskola a saját hálózata részének tekint.

A rendszer működése a következő volt: egy 2 x 6 MHz-es sávot használtak fel a kábelből, az egyiket egy felső frekvenciatartományban, a másikat egy alacsonyabb visszirányú frekvencián. Ezek a frekvenciasávok függetlenek a sugárzott műsorok által igénybe vett tartománytól. Az átvitel során elért 10 Mbps-os sebesség minden végpontra igaz, ebben nagyon lényeges szerepe van a fejállomásokon elhelyezett transzlátoroknak.

A projekt hangsúlyozottan csak kísérleti célra szolgál, jelenleg senki nem vesz rajta igénybe szolgáltatást. Nyíregyházán ezzel a technikával szeretnék kialakítani az akadémiai és egyéb hálózatokat; eddig a WWW és FTP szolgáltatásokat tesztelték. Érdemes elgondolkodni azon is, hogy ez a módszer segíthet az Internet minél nagyobb körben való elterjedésében — csak a városban 22 000 potenciális csatlakozási pont van, a gyártó szerint a rendszer 160 mérföldig működőképes.

A Kábelkom és az HBO néhány évvel ezelőtt megpróbált egy országos méretű kábelhálózatot kialakítani, amelybe csak egy helyen kellett volna becsatlakozni, lehetővé téve ezzel az élő műsorokat is. Ez az erőfeszítés akkor megbukott a helyi önkormányzatok és kábeltévé-társaságok makacssága miatt, azóta is motoros futárok viszik szét a sokszorosított HBO műsorokat a nagyobb betáplálási pontokhoz. Valószínűleg sokkal nagyobbak lennének a lehetőségek az újonnan kialakított rendszerben, ha nem lenne a kábelhálózat így, egységesítés nélkül szétdarabolva, Budapesten például területenként akár több társaság között is, amelyek egymással sem tudnak megegyezni.

Modern idők

Az Uránia moziban — a film születésének százéves évfordulóján — tartott közös bemutatót november 23-án a HP Magyarország és az Idom Rt., a Deloitte and Touche Tomatsu International — a világ egyik legnagyobb független tanácsadó cége, az Idom Rt. többségi tulajdonosa —, valamint a System Software Association részvételével, amelyik vezető szerepet tölt be a kereskedelmi és vállalati szektor számára készített komplett információs rendszerek szállítójaként.

Itt jelentette be a HP Magyarország és az Idom a magyar változatban is kapható és a legújabb HP-Unix környezetben működő BPCS (Business Planning and Control System) komplett vállalati információs rendszert. A nyár végén először a németországi Böblingenben, a HP európai technológiai központjában mutatták be a BPCS objektumorientált, ügyfél/kiszolgáló rendszerű változatát, 1500 egyidejű felhasználóval, akik különböző városokban alkalmazták a rendszert. A jövő év elejére a HP és az Idom közösen szervez csoportokat Böblingenbe, a rendszer részletesebb megismerésére.

Az előadásokon a cégek ismertették eddigi eredményeiket és jövőbeli terveiket, piaci törekvéseiket. Megtudhat-

tuk, hogy az Idom és a DTTI hazai nagyhatalomnak tekinthetők a rendszerintegrátori, illetve tanácsadói piacon évi közel hárommilliárd forintos együttes forgalmukkal, amelyből (mint az *Olti Ferenc* előadásából kiderült) az Idomnak csupán szoftverértékesítésből, tanácsadásból (hardver eladása nélkül!) több mint 1,4 milliárd forint nettó bevétele volt 1994-ben.

A HP bemutatkozó előadásából (*Vahl Tamás*) értesültünk arról, hogy a magyar számítástechnikai üzletágban először kapták meg az ISO 9001-es minősítést. Száz alkalmazottjukból hetvenhétnek van felsőfokú végzettsége, az átlagéletkor 34 év, 42 százalékuk nő. Évi 19,6 milliárdos forgalmukkal másodikak a világon, a BPCS futtatására alkalmas, PA-RISC processzoros 9000-es sorozatú gépeiket különösen ajánlják a vállalatok számára.

Jó ötlet volt *Jancsó Miklós* és *Réz András* meghívása az eseményre. Jancsó a kommunikáció — közös nyelven történő — jelentőségére hívta fel a figyelmet, Réz András pedig — saját bevallása szerint — sokáig próbált ellenállni a számítógép vonzásának, de végül beadta a derekát. Bár kifejezte aggodalmát egyes fejlődési/fejlesztési tendenciákkal kapcsolatban (a Spielberg-féle interaktív mozi például), mégis reménykedik, hogy nem csupán embereket egymástól elválasztó és helyettesítő szoftverekkel fogunk találkozni a jövőben. Az ember találékony, a kezdeti tranziensek lecsengése után megtalálja a módot az ésszerű alkalmazásokra (előadásának címe *Túléljük-e a számítástechnikát?* volt).

Részvénytársasággá alakult az Optotrans

Októberben hatmillió forintról 150 millióra emelte törzstőkéjét az Optotrans, és egyúttal részvénytársasággá alakult át. A több mint hatvan főt foglalkoztató cég irányítói is a régiek *Czakó László* és *Szalóczy Zsolt* ügyvezetők személyében, s a profil ugyancsak változatlan maradt. Az tette szükségessé az Optotrans átalakulását, hogy a szakmai tekintély mellett a kellő tőkeerő is meglegyen ahhoz, hogy a legnagyobb kommunikációs tenderekben akár fővállalkozóként is megjelenhessenek. *Németh Zsolt*, a cég marketingmenedzsere az átalakulás kapcsán rövid áttekintést adott lapunknak helyzetükről és terveikről. Az Optotrans Rt. integrált kommunikációs rendszerek tervezését és kivitelezését tekinti fő tevékenységének. Egyik legfontosabb partnerük továbbra is a Cisco, ma a cég forgalmának közel fele tőlük származik. Kiemelt szerepük a Cisco magyarországi irodájának megnyitása után is megmaradt, amit az is jelez, hogy év végére várhatóan megkapják a Cisco Silver Partner minősítést. Ez mind kereskedelmi, mind szakmai téren szigorú feltételekhez van kötve, mert például komoly raktárbázist kell fenntartani, és a cég műszaki szakembereinek le kell tenniük a Cisco Certified Internetworking Expert vizsgát.

További fontos partnereik a Newbridge (multiplexerek és kapcsolóeszközök), a Cabletron (hubok és repeaterek), a Telebit (modemek), a Harmonic Lightwaves (kábeltelevíziós hálózatok aktív eszközei) és a Hewlett-Packard (HP OpenView hálózatmenedzsment

szoftver). Amint a felsorolásból is látszik, tudatosan fokuszáltak kívánnak maradni, termékcsaládonként igyekeznek kiválasztani a legjobb gyártót, és annak termékeire koncentrálni ahelyett, hogy a disztribútori és viszonteladói "trófeákat" gyűjtenék. A routerek esetében a Cisco melletti döntés aligha szorul magyarázatra, hiszen világpiaci részesedése kb. ötven százalék, a magyar piacon pedig a Dataquest statisztikái szerint még nagyobb, több mint hatvan százalék.

Jó választásnak ígérkezik a Newbridge is, mert a világviszonylatban jelentős 30-35%-os részesedésen túl az is segítheti hazai terjedését, hogy a Matáv ezt választotta országos digitális, menedzselt gerinchálózatának kiépítéséhez. A DÉLTÁV is Newbridge eszközökön alapuló hálózatot építtet magának, a tervező és a kivitelező az Optotrans. Már folyamatban van az első optikai kábeltelevíziós rendszerek kiépítése; itt nagy reményeket fűznek az Egyesült Államokban és Kanadában rendkívül népszerű Harmonic Lightwaves termékekhez. Első komoly, már működő rendszerük a Monortel fokozatosan kiépülő regionális gerinchálózata, amely várhatóan évekig munkát fog adni az Optotransnak. Úgy tűnik, a cégnek sikerül elkerülnie azokat a buktatókat, amelyekbe sok dinamikusan növekvő, majd hirtelen lehanyatló vállalkozás beleütközött. Tudatosan átgondolt fejlesztésre utal, hogy év elején átálltak egy Scala-alapú, integrált vállalatirányítási rendszerre. Idén egymilliárdot meghaladó, jövőre pedig 1,5-2 milliárd forintos árbevételre számítanak — várakozásaikat a közelmúltban elért sikereikre alapozzák. Ezek közül a Budapest Banknál létrehozott, első hazai privát integrált hang- és adathálózatot s az Állami Számvevőszék tenderének megnyerését emelte ki Németh Zsolt. Ez utóbbi azért is különösen jelentős, mert az általuk ajánlott megoldás rendkívül kiélezett versenyben bizonyult a legjobbnak, hiszen a tenderen induló huszonnégy cég között mindenki ott volt, aki számít a hazai hálózati piacon.

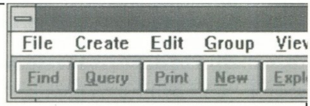
IBM Internet-akció

A székesfehérvári diszkgyár megnyitása alkalmából az Internet Global Access karácsonyi akciót hirdet azon ügyfelei részére, akik még 1995-ben megkötik a szerződést. A kapcsolt vonali Internet szolgáltatások esetében elengedik a belépési díjat, a 7800 Ft-os havi díj pedig forgalomtól függetlenül 30 óra ingyenes használatot is magában foglal. A 64 kbps sebességű bérelt vonalon keresztül bekapcsolódó ügyfeleknek szintén elengedik a belépési díjat, ha az idén megkötik a szerződést.

ERCIM-hét a SZTAKI-ban

Évekkel ezelőtt több EU-ország egy-egy vezető számítástechnikai kutatóintézete létrehozott egy konzorciumot, valószínűleg azzal a céllal, hogy közösen egyszerűbben tudnak lobbizni az EU brüsszeli bürokratáinál, illetve könnyebben állják a versenyt pl. az amerikai konkurenciával szemben. Az European Research Consortium for Informatics and Mathematics (ERCIM) alapszabálya szerint egy országból csak egy intézmény lehet tag. Két évvel ezelőtt a SZTAKI is a tagok sorába lépett, elsőként és egyelőre egyedüliként a régióból. Ma tizenhárom tagintézménye van Ez év november 6. és 10. között az ERCIM a SZTAKI-ban tartotta meg éves közgyűlését, valamint az ehhez kapcsolódó bizottsági üléseket. Ebből az alkalomból két szakmai rendezvényt is szervezett a SZTAKI *Systems and Control Workshop*, ill. *Digital Libraries Workshop* címmel. A hét legérdekesebb eseménye valószínűleg a "SZTAKI Bemutatkozó Nap" volt november 9-én. Délelőtt először négy plenáris előadás hangzott el: A SZTAKI-ról általában (*Inzelt Péter*, a SZTAKI igazgatója); Matematikai és informatikai kutatások Magyarországon (*Vámos Tibor* akadémikus, a SZTAKI Intézeti Tanácsának elnöke); A SZTAKI tudományos tevékenységének és stratégiájának összefoglalása (*Bokor József*, a tudományok doktora, a SZTAKI tudományos igazgatóhelyettese); Információs és kommunikációs infrastruktúra (*Martos Balázs* főosztályvezető).

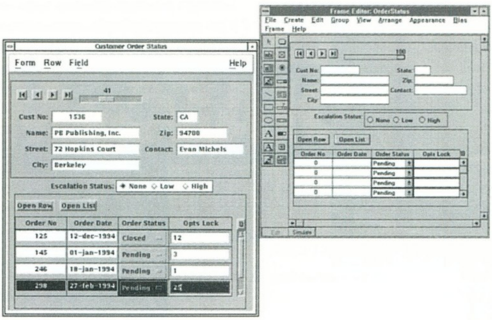
Ezután a SZTAKI Kutató Részlege Laboratóriumainak, ill. nagyobb projektjeinek rövid ismertetése került sorra: A CNN univerzális gépről (*Roska Tamás* akadémikus); Informatikai kutatások és alkalmazások (*Uhrin Béla*, a tudományok doktora); Rendszer- és irányításelmélet és alkalmazásai (*Hangos Katalin*, a tudományok doktora); Mesterséges intelligencia alkalmazások (*Márkus András* kandidátus). Végül laboratóriumi bemutatókat, demonstrációkat tartottak. A délutáni kerekasztal-beszélgetés vitavezetője *Keviczky László* akadémikus, az MTA főtitkára, a felkért előadók pedig *George Metakides*, a CEC DG III/F igazgatója, az ESPRIT program vezetője és *A. Bensoussan*, az INRIA igazgatója, az ERCIM alelnöke voltak. Egyöntetű vélemény szerint a SZTAKI bemutatkozása igen sikeres volt, egy sokoldalú, dinamikus intézményt ismerhettek meg a résztvevők.

Tartson velünk a második-generációs kliens-szerver megoldáshoz vezető úton...

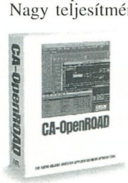
CA-OpenROAD

A CA-OpenROAD a sikeres **INGRES/WINDOWS4GL** továbbfejlesztett változata. Nagy teljesítményű, adatszótár-szerkezetű architektúrája elősegíti az alkalmazási programok gyors és egyszerű elkészítését. Multiplatformos objektumorientált fejlesztőeszköz, UNIX/Motif-on és Windowson futtatható, grafikus kezelői felülettel.

Adatbázis függetlenség, teljes skálázhatóság, adatbázis driverek

Az egyetlen olyan termék a maga kategóriájában, amely mind a triggerelést, mind a tárolt adatbázis-műveleteket azonos forráskódból támogatja, ezért használatához nincs szükség különösebb adatbázis-kezelési szakértelemre.

Lehetőséget nyújt „minta" alapján történő programkód automatikus generálására, valamint az öröklődést, a magábafoglalást és a polimorfizmust alkalmazó teljes szabadságfokú tárgyorientált programfejlesztésre is.

További felvilágosítással a VT-SOFT Kft. szolgál:

1033 Budapest, Vörösvári út 103–105. 1300 Budapest 3. Pf. 138 Telefon: 250-0744, 250-1582 Telefax: 250-0750

CA-OpenROAD

COMPUTER ASSOCIATES
Software superior by design

VT-SOFT

Az első kiberbank

Hivatalosan október közepén nyitotta meg kapuit az első olyan bank, amelyikbe nem lehet, de nem is kell bemenni... A Security First National Bank (SFNB) kizárólag az Interneten keresztül bonyolítja le tranzakcióit. A rendszer magvát egy speciálisan átalakított, megnövelt biztonságú operációs rendszer alkotja (TOS), amelyet a HP-UX alapján fejlesztettek ki. A HP-UX 10.09 CMW kernelverzió az atlantai SecureWare segítségével készült, a rendszer biztonságát pedig speciális biztonsági szolgáltatásokkal felvértezett Netscape kiszolgáló fokozza. A banki szolgáltatásokat a szintén atlantai Five Paces Inc. által fejlesztett Virtual Bank Manager (VBM) nyújtja. Mind az operációs rendszer, mind a banki csomag HP PA-RISC alapú munkaállomásokon és szervereken fut. *(Szerk. magánvéleménye: a tranzakciós díjak valóban nem drágák, a sorban állási idő pedig még lassú vonalak esetén is kevesebb, mint egy pesti OTP-fiókban...)* *(http://www.sfnb.com)*

Borland Java

A Borland megvette a Java licencjogait. Tervek szerint 1996 közepére szeretne egy objektumorientált Internet- és Web-alapú alkalmazásfejlesztői környezettel előrukkolni.

Netscape nóvumok

A Netscape Corp. hivatalosan is bejelentette a Netscape Navigator 2.0 legfontosabb új jellemzőit. (A béta-változat egyelőre ingyenesen letölthető a hálózatról.) A böngészőnek jelentősen kiterjesztett HTML funkcionalitása van, ami mind a gyorsabb letöltést, mind a látványosabb megjelenítést elősegíti. A Navigator 2.0 támogatja a Java nyelvet, kiterjesztett scriptírási lehetőséggel rendelkezik, és már most számos third party alkalmazás kapható hozzá. A Navigatorral egy időben jelentették be a Navigator Gold névre hallgató Web authoring rendszert és a Web lapok karbantartását megkönnyítő LiveWire Site Manager programot.

Oracle WebSystem

Az Oracle is bemutatta internetes szoftverét, ami könnyen az idei év ásznak bizonyulhat e kategóriában, hiszen az eddig hiányzó dinamikát hozza be a "hálóra". A WebSystem családot alkotó szoftverek ugyanis lehetővé teszik, hogy a felhasználók az alkalmazások (például adatbázisok) tartalmának megváltozásakor automatikusan frissítsék Web lapjaikat (a Javahoz hasonló módon). Az új termékcsalád három tagból áll, a WebServerből, a WebServer Optionből és a PowerBrowserből. A felhasználóknak szánt PowerBrowserbe integrálni akarják a Javat, az AT&T Worldnet Managed Internet szolgáltatásával pedig a kereskedelmi alkalmazások gyors elterjedését szándékoznak megkönnyíteni. A WebServer ötezer dolláros induló áron már kapható; a PowerBrowser béta-verziója egyelőre ingyenesen letölthető az Oracle címlapjáról *(http://www.oracle.com)*. A Silicon Graphics is forgalmazza majd a WebServert Challenge szerverein.

AT&T multimédia szerver

A Multimedia Communications Exchange Server mind kapcsolt Ethernet, mind ATM hálózatokon üzemel. A többi között videokonferenciákra és más, nagy sávszélességű alkalmazásokra szánt szerverhez a Bay Networks, a Cabletron, a HP és a Sun is fejleszt alkalmazásokat.

Unix-alapú keresőrendszer

A kaliforniai Excalibur Technologies Corp. bejelentette RetrievalWare névre hallgató szoftvercsaládját, amely számos Unix, továbbá NT platformon teszi lehetővé különböző adatbázisok és információs rendszerek elérését. A RetrievalWare szemantikus kiterjesztést és hálózati kereséseket használ, kiegészítve egy speciális, adaptív jellegű mintafelismeréssel. A jelenleg Sun, IBM, HP és Digital VMS platformon futó szoftver — amely mind végfelhasználói, mind fejlesztői kivitelben kapható — ára Web szerverrel, valós idejű, intelligens keresőrendszerrel felszerelve 12 500 dollárnál kezdődik.

CA integráció

A Computer Associates egységes hálózati keretrendszerbe szeretné foglalni a CA-Unicentert, az Open Ingrest és a ManMan/X termelésirányító szoftvert. A Rainbow kódnevű projekt befejezése az év végére várható; a CA workflow technológia beépítését szánja a következő lépésnek. Ugyancsak integrálni kívánják a rendszerbe a Legent Corp. Paradigm súgórendszerét, valamint — ki nem? — egy Web böngészőt is.

IBM SystemView

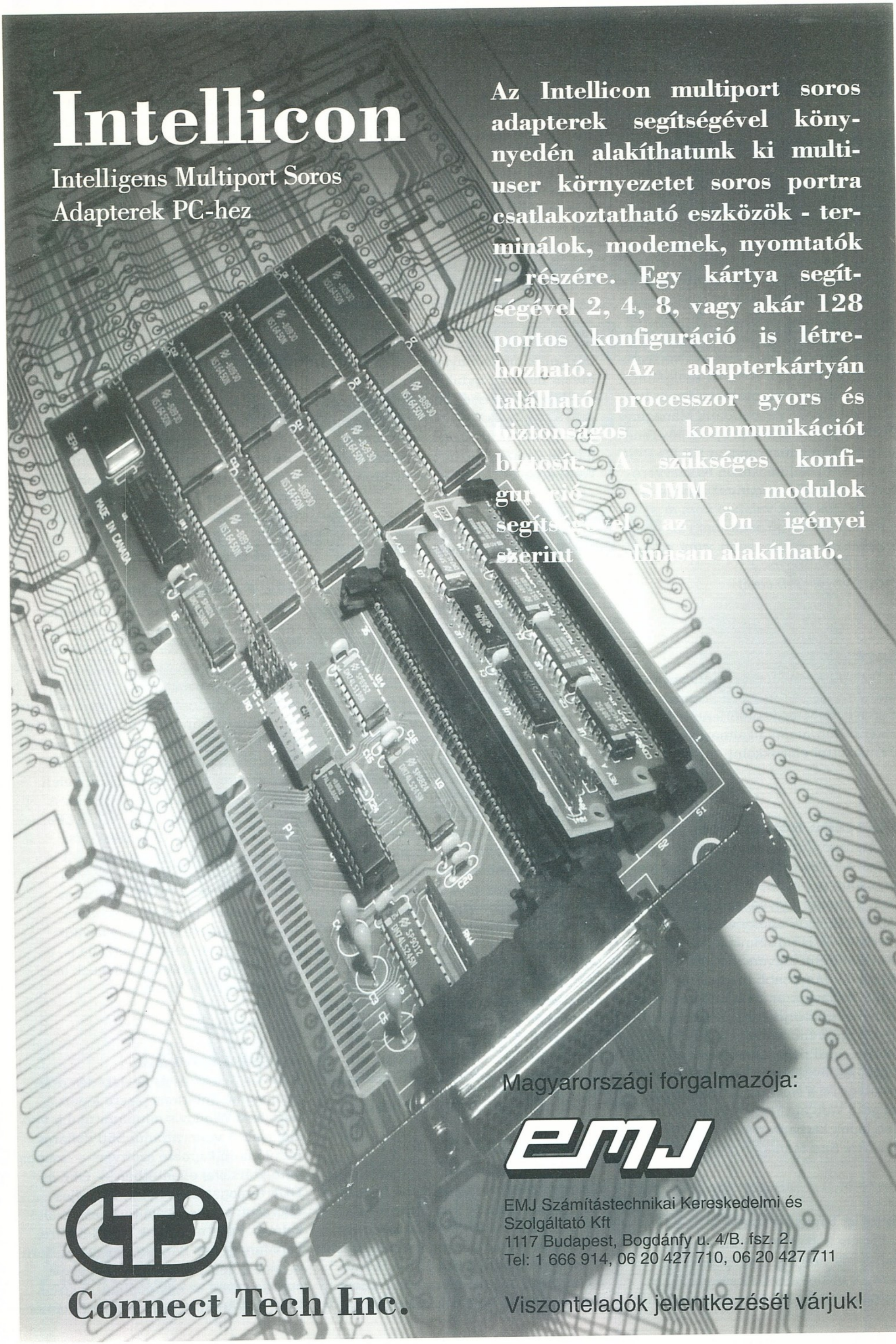
A SystemView decemberre ígért 2.0 verziója már SNA-támogatást és alkalmazáshangolási lehetőségeket is nyújt a felhasználóknak, ígéri a Nagy Kék. (A név egyébként védett, így az IBM sem használhatja több joggal, mint mi e hasábokon...) Az alkalmazáshangolás során az alkalmazók automatikusan gyűjthetnek válaszidő-statisztikákat az alkalmazásokról, hogy azonnal kiszűrhessék a gyenge pontokat. Az új verzió, amely már objektumorientált keretrendszerbe foglalva jelenik meg, csak AIX platformra lesz kapható, de a SystemView 1.1 OS/2-re készült változatát Windows NT-re is átteszik.

ICL AccessManager

Az ICL kibocsátotta AccessManager nevű, vállalati szintű biztonsági szervercsomagját AIX, UnixWare és NetWare gépekre. A SunOS, Solaris és HP-UX platformokon, IBM és DEC nagygépeken, valamint asztali gépeken futó elosztott alkalmazásokat az AccessManager egyetlen belépési pontról adminisztrálja, és számos biztonsági mechanizmust alkalmaz az illetéktelen behatolások megakadályozására. A készletben szerepel az RACF, ACF2, TopSecret, DCE és a Kerberos is, továbbá hardveres megoldásokat is támogat, mint például a SecurID, StopLock V és az RACF Passticket technológiát. Elkészült a szoftver távolról bejelentkező felhasználók azonosítására szolgáló verziója is, a Windows és Macintosh kliensek a közeljövőben várhatók.

SoftWindows 2.0

Kétéves fejlesztés és késlekedés után az Insignia Solutions piacra lépett a népszerű Windows emulátor újabb verziójával. A változatlanul 550 dolláros induló áron kapható szoftver — számos vetélytársával ellentétben — OLE és DDE támogatást is nyújt, s a teljes Microsoft termékskála futtatására alkalmas. PC-s hálózatok, így NetWare, LanManager és Banyan Vines elérésére is képes, beépített TCP/IP protokollstackje révén az egy gépben "lakó" Unix és Windows ugyanazt az IP címet

Intellicon
Intelligens Multiport Soros Adapterek PC-hez
Az Intellicon multiport soros adapterek segítségével könnyedén alakíthatunk ki multiuser környezetet soros portra csatlakoztatható eszközök - terminálok, modemek, nyomtatók - részére. Egy kártya segítségével 2, 4, 8, vagy akár 128 portos konfiguráció is létrehozható. Az adapterkártyán található processzor gyors és biztonságos kommunikációt biztosít. A szükséges konfiguráció SIMM modulok segítségével az Ön igényei szerint rugalmasan alakítható.
Magyarországi forgalmazója:
EMJ
EMJ Számítástechnikai Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
1117 Budapest, Bogdánfy u. 4/B. fsz. 2.
Tel: 1 666 914, 06 20 427 710, 06 20 427 711
Viszonteladók jelentkezését várjuk!
Connect Tech Inc.

használhatja. A Token Ring használata ugyancsak támogatott. Jelenleg a SoftWindows 2.0 DEC, HP, IBM, Sun és SG platformokon futtatható. A szoftver az Insignia Solutions reményei szerint igen jól skálázható, az emulációs teljesítménynek a futtató munkaállomás szab határt.

Sun: Ultra 1, 2 modellek

Az előző számunkban már ecsetelt új Ultra chipekre alapozott első modelljeit mutatta be a Sun. Mind az egyprocesszoros Ultra 1, mind a kétprocesszoros Ultra 2 modellekben 200 MHz frekvenciájú UltraSparc processzorok vannak, az árak a kétprocesszoros rendszernél (256 MB RAM, 4 GB diszk, 20" képernyő) hatvanezer dollártól indulnak. Az Ultra 2 Model 2200 teljesítményben valamivel többet nyújt, mint az azonos kategóriájú (de egyprocesszoros) DEC 600 5/300.

Solaris 2.5

Az Ultra lapkákkal egy időben jelentette be a Sun új operációsrendszer-verzióját, a Solaris 2.5-öt. Fő erényének a megnövelt teljesítményt tartják: az előzetes teszteredmények szerint az időosztásos eredmények 150% javulást mutatnak, az NFS mintegy 30% gyorsulással dicsekedhet, s megnőtt a kezelhető fájlok és fájlrendszerek mérete is, 1,5 TB-ra. Az új verzió maximum 64 processzort támogat. Bizonyára nyálcsordítóan hat az a bejelentés is, hogy a meglévő alkalmazások újrafordítás nélkül is mintegy hatszoros(!) sebességgel futnak az Ultra chip alapú gépeken, de a hagyományos Sparc 20 kategóriában is 25-30% a teljesítménynövekedés. Az egyetlen szeplő, hogy az amúgy 64 bites Ultra processzorokon is csak 32 bites Unix fut, a közös 64 bites specifikáció elkészültéig a Sun se lép. A Solaris 2.5-ben alkalmazott 3.0 NFS verzió licencét már megvette a HP, az IBM és az SGI, a DEC egyelőre kitart a 2.0 NFS mellett.

Öszvér

A Unisys egy olyan hibrid SMP szerverrel rukkolt elő, amely Unix, Windows NT és a saját Series A operációs rendszer futtatására egyaránt képes. Az új architektúrájú gépben Pentium Pro processzorokon fut a Unix és az NT, ugyanakkor különleges chipkészlet végzi a nagygépes rendszer futtatását. Két "lelkét" nagy sebességű belső busz köti össze. A gépet a nagygép–Unix átmenet megkönnyítésére szánják; a Tuxedo tranzakciókezelő rendszer gondoskodik az adatok mozgatásáról és az adatbázisok hozzáférhetőségéről.

Pentium Pro

Számos cég jelentette be egy időben, hogy Pentium Pro processzorra alapozott Unix rendszereket dob piacra. Az *ICL-Fujitsu* a J600 sorozatot mutatta be, amely maximum 4 db 200 MHz-es Pentium Pro processzort, 2 GB memóriát és max. 240 GB diszket tartalmaz, RAID technológiával. A gépeken opcionálisan választható operációs rendszerek az SCO Unix, a UnixWare 2, az NT vagy a NetWare. Az árak 15 ezer dollárnál kezdődnek. A Teamserver kategóriájú egyprocesszoros gépeken az OS/2 is bővíti a választékot. Újra a CISC processzorok felé vette az irányt a *Data General*, amely a Motorola RISC processzorokat hagyta ott a Pentium Pro kedvéért. A DG/UX és a Windows NT futtatására egyaránt alkalmas gépek azonban csupán 1996 eleje körül várhatók. A *Unisys* maximum tíz processzorig bővíthető SMP szervert jelentett be. A kezdetben 150, később fokozatosan 200 MHz frekvenciájú processzorral szerelt gépekben a különleges belső architektúra révén szabadon alkalmazhatók Pentium, illetve P6 processzorok. A *DEC* Priioris néven dob piacra egy szervercsaládot, amelyben 200 MHz-es P6 processzorok lesznek. E modellekre szintén csak 1996 elején lehet számítani. Az *Olivetti* által bemutatott két géptípusban 166, illetve 150 MHz-es Pentium Pro processzorok vannak; maximum négyre bővíthetők. A *Compaq* szintén 1996 közepére ígéri első modelljeit.

A visszahívás csak a kezdet?

Az előző számainkban már többször emlegetett leleményes megoldást, az Interneten keresztüli telefonálást immár profi szinten is űzhetik a telefontársaságok extraprofitját rühellő felhasználók. Az első fecske ugyanaz a New Jersey-i illetőségű International Discount Telecommunications Inc., amely annak idején a világon elsőként csapott le a visszahívásos beszélgetések (callback) lehetőségére. (Az itthon is ismert és hirdetett — noha illegális — módszer szerint a telefonáló egy amerikai szám tárcsázásával kap vonalat, és az ottani olcsó transzatlanti tarifákat igénybe véve beszélgethet.) Az új módszer hasonló: a cég egyelőre egy angliai és egy amerikai központot telepít, a felhasználók otthoni gépeikről a már ismert telefonos szoftverrel ezekre telefonálnak be az Interneten keresztül (helyi hívás!), s a cég továbbítja a hívást a másik központnak, gyakorlatilag szinte ingyen. Az európai telefontársaságok dühödt támadásai ellenére a szolgáltatás már elérhető az Egyesült Államokból, Angliából, Franciaországból és Dél-Koreából; Törökország, Olaszország és Japán a mohó várakozók listáján van. Ellentétben a magyar döntéssel, a callback szolgáltatást Nyugaton nem tudták betiltani, így valószínűleg ez a megoldás se jött létre hiába...

Röviden

A Sun végre kibocsátotta Enterprise Manager nevű, vállalati szintű osztott felügyeleti rendszerét. A hub- és routertámogatást is nyújtó 2.0 változat 1996 második felében várható.

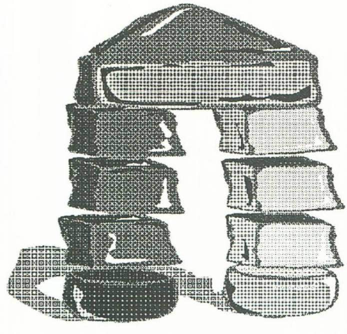
A Hewlett-Packard megkezdte az OpenView Network Node Manager hálózatfelügyeleti rendszer 4.0 verziójának forgalmazását.

Az Oracle és a Hewlett-Packard együttműködési szerződésének értelmében ezentúl a két cég közösen lép fel a multimédia szerverek piacán, s az Oracle HP 9000 gépeken kínálja Video Server programját.

Az elsősorban X-alapú grafikus termékeiről közismert Quarterdeck Corp. és az internetes böngészőt fejlesztő SpyGlass Inc. technológiacserében egyezett meg.

A Transarc Corp. valamivel több mint hatezer dolláros áron hozta forgalomba az OSF DCE 1.1 feljavított Solaris-alapú változatát. A Transarc verzió az eredetihez képest jobb grafikus felhasználói felülettel és monitorozási lehetőségekkel, s a cég saját osztott állományrendszerével kerül forgalomba.

A Concurrent Computer Corp. felvásárolta a valós idejű és növelt biztonságú Unix rendszereiről híres Harris Computer Systemset. PowerPC-alapú Unix rendszerekkel szeretnének betörni a nagy megbízhatóságú Unix rendszerek piacára.

GYŐZTES
SZOFTVER FEJLESZTŐ
GYŐZTES
FEJLESZTŐ SZOFTVERE

unifAce

1994-ben a Durham-i nemzetközi programozói verseny kliens-szerver kategória győztese, 1995-ben a „Benelux államok RAD bajnoka" cím védője.

A világ vezető nyílt rendszerű, független alkalmazásfejlesztő környezete lehetőséget nyújt Önnek, hogy hatékony, magas szinten működő, ipari erősségű alkalmazásokat készítsen, amelyek függetlenek a futtató technológiától.

Ha UNIFACE környezetben fejleszt, bármit tervezhet és kombinálhat kedve szerint, a részleteket hagyhatja, hogy a UNIFACE rendezze. Akármit hagyott is önnek a múlt és akármit hoz is a jövő, applikációi biztonságban vannak. Ha informatikai rendszere sok különböző elemből épül fel, akkor a UNIFACE az ideális eszköz a különböző erőforrásokon futó alkalmazásfejlesztés biztosítására és a jövő-biztos alkalmazás megalkotására.

PRESENTATION LEVEL

MS WINDOWS MS Win '95 MS Windows NT	OSF/MOTIF	UNIFACE Character Mode	OPEN LOOK	OS/2 Presentation Manager

APPLICATION DEVELOPMENT LEVEL

unifAce Open 4GL

NETWORK LEVEL

DECNET	TCP/IP	LAN Manager	MS Network	Novell

DATABASE MANAGEMENT LEVEL

ADABAS DBase C-ISAM FOCUS	INFORMIX INGRES MS SQL Szerver ORACLE	0S2/SQL PROGRESS RDB RMS	Sharebase SQL 2000 SYBASE ULTRIX/SQL

OPERATING SYSTEM LEVEL

VMS	UNIX	VOS	NT	OS/2	DOS

unisoftware
RENDSZERHÁZ

H-1027 Budapest, II., Csalogány u. 23
Telefon: (36-1) 213-1951
Telefax: (36-1) 212-2587

unisoftware
RENDSZERHÁZ

OpenShow '95 Ősz

A UniForum Hungary november elején ismét megrendezte immár hagyományosnak számító nyílt rendszeres seregszemléjét, az OpenShow-t. Mind a kiállítók, mind a résztvevők számát tekintve ez volt eddigi legsikeresebb rendezvényük, ami valószínűleg a kissé megváltoztatott programszerkezetnek is köszönhető.

Hutter Ottó, a UniForum Hungary elnöke megnyitja az OpenShow Internet Fórumát

A kétnapos program első napján nemzetközi színvonalú szakmai szemináriumot tartott az X/Open egyik kulcspozícióban lévő technikai vezetője, dr. Petr Janecek. Ez lényegében egy intenzív egynapos tanfolyam volt informatikai vezetők és szakemberek részére, amely áttekintette az X/Open nyílt rendszeres szabványainak technológiai és beszerzéspolitikai vonatkozásait. A második nap viszont nyílt fórummá vált, kiállítással, szakmai előadásokkal és pódiumvitákkal a nyílt hálózatok, Internet témakörben. A BME dísztermében tartott Internet Fórumot a nap során mintegy kétszázan keresték fel. Fő támogatói, amelyek kiállítással és bemutatkozó előadással is szerepeltek, a Digital, Hewlett-Packard, IBM, Informix, Novell és az Oracle voltak. A kiállításon részt vett még a NEST Kft., az Opsys Kft., az Internet Kft. és a Sun Magyarország. Az élő kiállítási Internet hálózatról a KFKI Networx és a BME gondoskodott. Mostani számunkban képriportban foglaljuk össze e fontos nyílt rendszeres rendezvény néhány mozzanatát. Hutter Ottónak, a UniForum Hungary elnökének a tájékoztatása szerint a keynote előadás és a viták részletes anyaga hamarosan elérhető lesz az NIIF Web szerverén (a http://www.iif.hu/rendezvenyek/ címen érdemes keresni december közepétől).

A legközelebbi OpenShow-t pedig a jövő év szeptember közepén tartják, valószínűleg más, a nyílt rendszeres témakörökhöz kapcsolódó rendezvényekkel összevontan, egy többnapos nemzetközi konferencia és trade show keretében.

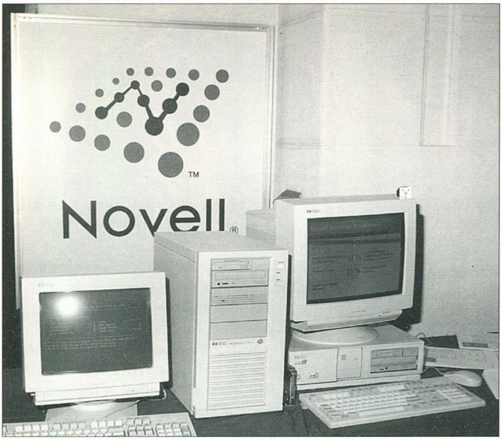
FOTÓ: CHRESTELS JÁNOS

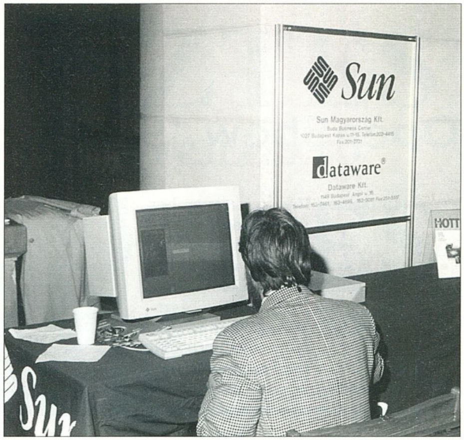

Pódiumvita arról, hogy az Internet lesz-e a magyar információs szupersztráda. Vitavezető Mester Sándor, a Computerworld Számítástechnika és a PC-World főszerkesztője. A résztvevők (balról): Papdi Zsolt (IBM Magyarország), Muth János (CompuServe Magyarország), Csaba László (az NIIF-Hungarnet képviseletében), Molnár Attila (Novell Magyarország), Fogoly Lajos (Datanet), Abos Imre (Matáv), Rét Gábor (EUnet Magyarország), Bánki Péter (Internet Kft.), Szabadvári Zsolt (AT&T), Steve Carlson és Benő Attila (iSYS Hungary)

Panelbeszélgetés arról, hogy mennyire biztonságos ma az Internet. A vita résztvevői (balról jobbra): Révay Péter (IBM Ausztria), Verhás Péter (Digital Magyarország), Cser András (Sun Microsystems), Kósa Barna (Hewlett-Packard Magyarország), Molnár Attila és Stephane Schirrecker (Novell), Klotz Tamás (Oracle Magyarország) és Hutter Ottó (MTA SZTAKI) vitavezető

A kiállítás iránt folyamatosan nagy volt az érdeklődés, ami többek között néhány igazi újdonságnak és az élő In
hálózatán keresztül csatlakozott az Internetre). A kiállításon a következők vettek részt: Digital Magyarország, He
Opsys Kft. és Internet Kft., Sun

Az OpenShow előadói:
Verhás Péter (Digital Magyarország), Molnár Attila (Novell Magyarország), Kósa Barna (Hewlett-Packard Magyarország),

ternet bemutatóknak volt köszönhető (a KFKI Networx csavart érpáras Ethernet LAN-t épített ki, amely a BME
wlett-Packard Magyarország, IBM Magyarország, Informix, Novell Magyarország, Oracle Magyarország, NEST. Kft
Magyarország és Dataware Kft.

Szuhai Gusztáv (Informix),
Klotz Tamás (Oracle Magyarország)
Papdi Zsolt (IBM Magyarország)

Dr. Petr Janecek (technikai igazgató, X/Open Company) Az X/Open szerepe az információs szupersztráda létrehozásában címmel tartott keynote előadást

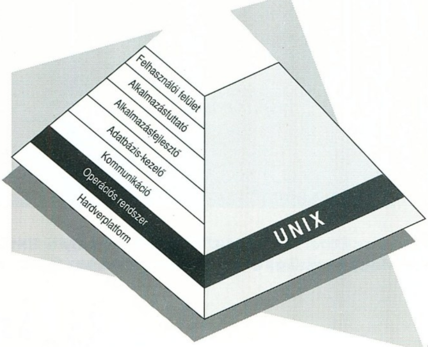

MAGIC

OBJEKTUMORIENTÁLT,
KÓD NÉLKÜLI
ALKALMAZÁSFEJLESZTŐ
UNIX- ÉS
KERESZTPLATFORMOS
KLIENS/SZERVER
RENDSZEREKHEZ

Ideális nyitott környezetű
alkalmazásfejlesztő rendszer
UNIX-fejlesztők és
végfelhasználók számára

SUMY

ONYX Szoftverház
1118 Budapest, Mányoki út 14.
Telefon: 267-1183 Telefax: 166-9189

PROFON

Számítástechnikai rendszerek komplett hálózatának tervezése és kivitelezése

GYENGEÁRAM

- ADATHÁLÓZATOK
- HÍRKÖZLŐ HÁLÓZATOK

ERŐSÁRAM

- Számítástechnikai rendszerek független energiaellátása
- Szünetmentes tápegységek telepítése
- Túlfeszültség elleni védelem
- Felülvizsgálat, bemérés

TERMÉKEINK

- RACKSZEKRÉNYEK
- RACKSZERELVÉNYEK
- ÖSSZEKÖTŐKÁBELEK
- ERŐSÁRAMÚ ELOSZTÓSZEKRÉNYEK

ÁRUINK

RiT:
- PASSZÍV HÁLÓZATI ELEMEK
- HÁLÓZATFELÜGYELŐ RENDSZER

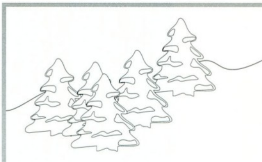
MASTER'S Grafika

Rövid kivitelezési határidő, hároméves garancia!

RiT-TEL PROFON EGYSZERŰ!

1138 BUDAPEST CSERHALOM ÚT 4. TEL./FAX: 270-5093

Új helyünkön szeretettel várjuk bemutatótermünkben is!

**Minden kedves Ügyfelünknek
békés, boldog Karácsonyt,
és
sikerekben gazdag
Új Esztendőt kívánunk!**

Első Nagy Magyar Internet Vadászat

Az Infopen októberi számában meghirdetett próbavadászat sikeresen lezajlott, nekivághatunk hát az első "igazi" fordulónak. A nagy érdeklődésre való tekintettel és nem utolsósorban a kitűnő megoldások miatt (a verseny két fő támogatójával, az NIIF-fel és az Infopennel egyetértve) úgy döntöttünk, hogy az első fecskéket nem csupán díjakkal jutalmazzuk, hanem ponteredményüket beszámítjuk az 1996 végéig tartó pontversenybe is (a Fő Netvadász címért).

Természetesen nemcsak az Infopen hasábjain, hanem a nagyobb hazai listákon is közzétettük versenyfelhívásunkat, és az erről szóló WWW lapot bekötöttük "Wagner úr" újdonságai közé is: <http://www.bibl.u-szeged.hu/~kokas/hunt/hunt01.html>. Terveink szerint ezentúl itt minden megtalálható lesz, és innen (is) elérhetővé válik a versennyel kapcsolatos ftp-archívumunk: <ftp://ftp.jate.u-szeged.hu/pub/netlib/hunter>. A megfejtéseket továbbra is az első fordulóban megadott címre várjuk: <hunter@bibl.u-szeged.hu>.

Kezdeményezésünk egyébként megértést, rokonszenvet, de — mit tagadjuk — kemény vitát is kiváltott. A WWW-L lista résztvevői közül néhányan úgy gondolták, a verseny fölöslegesen és értelmetlenül veszi majd igénybe az amúgy is túlterhelt hazai IP hálózatot, illetve "komolyabb" dolgok elől rabolja el a helyet és a kapacitást. A vita végső soron tanulságos volt, mert szemléleti félreértéseket tisztázott, vagy legalábbis fölvetett, és ami ebben az összefüggésben fontosabb: világossá tette, hogy a Netvadász nem öncélú játék, hanem kifejezetten az Interneten való navigációs készség fejlesztésére, a hazai eredmények jobb megismertetésére született. S ha valakit még szórakoztat is, az — ahogyan mondani szokták — már csak hab a tortán.

S most röviden ismételjük el a játékszabályokat! Az Infopen minden számában öt különféle nehézségű kérdést adunk föl, amelyekre szinte mindig hazai információforrásokon található meg a válasz. A hatodik pluszkérdés már kacifántosabb lesz, azt a kicsit gyakorlottabbaknak szánjuk: ez a Medveölő kategória; itt már érinthet a kérdés nemzetközi hálózatot is. Csak azokat a megfejtéseket vesszük figyelembe, amelyek a bejárt utat, a módszert is leírják. A vadászaton részt vehet bárki, akár kis csapatok is, és jövő decemberben a legtöbb pontot elért (ill. trófeát begyűjtő) megfejtő lesz az az évi "király", vagyis a Fő Netvadász.

Az egyes fordulók nyerteseit Infopen-előfizetéssel, könyvjutalommal díjazzuk, a fődíjakról még alább szó lesz. A nyeremények listája bővülhet, hiszen szponzorokat mindig örömmel fogadunk. A nyereményekről az Infopen és a Nemzeti Információs Infrastruktúra Program (NIIF) gondoskodik, illetve azok a szponzorok, akik időközben úgy döntenek, hogy támogatják a játékot, s a "tárgyiasítható" díjakat postán küldik majd el (ezért tanácsos lenne, hogy a vadászok E-mailjükben normál postai címüket is közöljék). Későbbi terveink között szerepel, hogy elfogadunk feladványokat is, sőt a legjobbak beküldőit díjazzuk. Egyébként ha valakinek a fentiekhez hasonló remek ötletei vannak a vadászattal kapcsolatosan, az írja meg az említett hunter@bibl.u-szeged.hu címre.

Az újonnan bekapcsolódók s a jobb áttekinthetőség kedvéért nézzük a múltkori feladatokat, immár a megoldásokkal együtt!

Próbalövések

1. Cím: Windows Commander kerestetik

Feladó: Moldován István

Dátum: 95/09/22 (a feladvány kipróbáltan működött)

Feladat: Az új Alaplap egyik számában érdekes cikk jelent meg a Windows alatt használható Norton Commanderhez hasonló programról, a Windows Commanderről. Azt írják, hogy a szoftver az Internetről letölthető. Egy képernyőfotó szerint a neve: WINCMD.EXE. Keresd meg, melyik hazai hoston található a Windows Commander! (Nem biztos, hogy az eredeti archivált szoftvernek is ez a neve.)

Megoldás: URL: ftp://goliat.eik.bme.hu/pub/win3/util/wcmd151e.zip

Egy kis szerencsére is szükség van a megoldáshoz. A wincmd.exe program megkeresését az ember először természetesen egy archie szerverrel kezdi. Ajánlatos esetleg a mars.iif.hu gopheren található archie gateway. A találatok között hamar felfedezhető a goliat.eik.bme.hu FTP host. Csakhogy az ott meglelt wincmd12.exe program mégsem igazán felel meg igényünknek. Az alkönyvtár index fájljában azonban rá lehet bukkanni a keresett Windows Commander programra, WCMD151E.ZIP néven. A "későn jövők" már csak a wcmd2pre.zip-et találhatták, de az INDEX-ből kiderülhetett, hogy ez a jó megoldás. Az idetalált, ám azután eltévedt versenyzők csak két pontot kaptak erre.

Pontszám: 5

2. Cím: Postai irányítószám

Feladó: Moldován István

Dátum: 95/09/22

Feladat: Keresd meg a hálózaton a budapesti Zsil utca postai irányítószámát!

Megoldás: 1093

URL: gopher://gold.uni-miskolc.hu/00/city/kozint/posta/irszam/bp-utca-jegyzek-Z

Lásd a Miskolci Egyetem gopher szerverén: gopher gold.uni-miskolc.hu, A VÁROS (Közintézmények, szolgáltatások), POSTA (Postai és távközlési szolgáltatások), Postai irányítószámok menü alatt a "bp-utca-jegyzek-Z" szöveges fájlban.

Pontszám: 4

3. Cím: Filmek

Feladó: Moldován István

Dátum: 95/09/22

Feladat: Ki rendezte a Duna TV és a Madách Színház koprodukciójában bemutatott Németh László-drámát, a Széchenyit?

Megoldás: Nagy Viktor

Mivel a feladat említi a Duna TV-t, ezért a választ meg lehet találni a KFKI gopher szerverén, ahol júliustól hetente rögzítik a Duna TV műsorát: gopher gopher.kfki.hu; Kultúra, oktatás, szabadidő, Duna TV műsora, Duna TV 40. heti műsora, 95. október 2.–október 8.

Pontszám: 2

4. Cím: Filmek

Feladó: Moldován István

Dátum: 95/09/25

Feladat: Ki a rendezője a 80 huszár című filmnek?

Megoldás: Sára Sándor

(folytatás a 33. oldalon)

(folytatás a 31. oldalról)

Egy lehetséges forrás a válaszhoz a szegedi JATE OPAC-jában található filmadatbázis: telnet opac.bibl.u-szeged.hu vagy libra.bibl.u-szeged.hu login: opac; adatbázis: FILM

Pontszám: 1

5. Cím: Formula One

Feladó: Kokas Károly

Dátum: 95/09/30

Feladat: Mint ismeretes, a magyar kormány hozzájárult a Magyar Nagydíj további folytatásához. Az erről szóló kormányfelhatalmazás bejelentésének időpontja szeptember 14-e. Vajon ennek a bejelentésnek a szövege rajta van a hálózaton?

Megoldás: A Miniszterelnöki Hivatal WWW-jén könnyen megtalálható az anyag, a szeptemberi kormányülések tájékoztatói között.

Pontszám: 1

Medveölő kategória

6. Cím: Forgatókönyv

Feladó: Kokas Károly

Dátum: 95/09/30

Feladat: Cameron híres víz alatti sci-fi thrillerjében a Budot alakító Ed Harris ezt üzeni kedvesének: "We knew this was a one way ticket..." Hogyan folytatódik a mondat? Hol a forgatókönyv? A külföldi mellett a hazai megoldást is szállító pluszpontot kap.

Megoldás: "... when I put this thing on."

ftp://ftp.isri.unlv.edu/pub/mirror/tvmov/mov/scripts/the.abyss

vagy ftp://ftp.jate.u-szeged.hu /pub/-netlib/movie/abyss.txt (más helyek is vannak persze...)

Pontszám: 4 + 1

Nyeremények

Az áprilisi összesítésig legtöbb pontot elérő, a Fő Netvadász (az egyes fordulók aktuális könyv- és lapelőfizetési stb. díjain túl) tavasszal részt vehet a budapesti JENC '96-on (Joint European Network Conference), a második helyezett pedig meghívót kap az augusztusi debreceni Networkshop '96-ra (az NIIF felajánlásai). Az utánuk következők OS/2 Warp szoftvereket, Infopen-előfizetéseket, illetve hálózattal foglalkozó hazai szakkönyveket nyernek.

A novemberi (próba) Netvadász nyertesei:

1. Dombos Tamás 18 pont
2. Takáts Béla 17 pont (az alaposabb kommentár miatt)
3. Tersztenyák László 16 pont (az alaposabb kommentár miatt)
4. Jaborszki Attila 16
5. Cserháti Vencel 15 pont
6. Négyesi Pál és Károly 14 pont (az alaposabb kommentár miatt)
7. Sütöczki Miklós 14 pont
8. Lucz Géza és Papp Zoltán 13 pont
9. Kakuk Tamás 11 pont

Helyes megfejtéseket küldött még be: Kalincsák Ferenc és Főző Attila László, Szabó Péter Pál, Czurkó András, Barabás László, Koller Csaba, Dormány Gábor.

Ha technikai okok miatt az adott fájl már nem volt fellelhető, vagy a szerver a megfejtési időszak jelentős részében nem működött, de a beküldő jelezte, tudta (volna), hol a válasz, azt jónak fogadtuk el. A részletes eredmények a Netvadász WWW-jén megtalálhatók: <http://www.bibl.u- szeged.hu/~kokas/hunt/hunt01.html>, a bővebb egyéni megfejtésekkel együtt (azért kicsit ott is rövidítjük a leveleket).

Jó vadászatot!

Moldován István
moldovan@pernix.bke.hu
Kokas Károly
kokas@bibl.u-szeged.hu

Netvadász feladatok — 1995. december

1. Cím: Szófejtés

Feladó: Drótos László

Dátum: 95/11/13

Feladat: A hálózat használatához óhatatlanul szükségünk van legalább passzív angol nyelvtudásra. Sokszor vetődhet fel egy-egy ismeretlen kifejezésnél a kérdés: vajon miről is lehet szó? Mit jelent az "ambidextrous"?

Pontszám: minden egyes forrás 1 pont

2. Cím: Internet könyv

Feladó: Drótos László

Dátum: 95/11/08

Feladat: Az online világot is tanulni kell, és ehhez bizony olykor jól jönne néhány könyv. A hálózat alapvető szolgáltatásai közé tartoznak a nyilvános könyvtári katalógusok. Mely magyar könyvtárak katalógusaiban található már meg *Az Internet világa* című könyv?
A megoldáshoz a megfelelő katalógustételt is kérjük beküldeni.

Pontszám: minden katalógus-találatért 1 pont

3. Cím: Győri múzeumok

Feladó: Moldován István

Dátum: 95/11/14

Feladat: Dicséretesen szaporodnak Magyarországon a kulturális vonatkozású közhasznú információk is. Soroljon fel néhány győri kiállítást, múzeumot!

Pontszám: a címlista (vagy a forrás megadása) 3 pont

4. Cím: Elektronikus újságok

Feladó: Drótos László, Moldován István

Dátum: 95/11/15

Feladat: A MEK legújabb kezdeményezéseként elkezdtük összegyűjteni a hazai elektronikus folyóiratokat. A Netvadász segíthet a gyűjtemény teljesebbé tételében. Keressen olyan magyar nyelvű vagy magyar vonatkozású elektronikus újságokat, amelyek még nem találhatók meg a MEK archívumában (gopher://gopher.-mek.iif.hu:7070/11/porta/virtual/magyar/efolyir)!
Megoldásnak az olyan online kiadvány fogadható el, amelynek vagy van nyomtatott megfelelője, vagy csak elektronikus formában létezik; valamilyen rendszerességgel, elkülönült kiadványként jelenik meg; tartalma szerkesztett; magyar nyelvű vagy magyar vonatkozású cikkeket is tartalmaz; elkülönült belső tagolással rendelkezik (pl. cikkek, rovatok); archiválják a hálózaton (ftp, gopher vagy WWW szerveren); legalább két száma már megjelent; egészében vagy részben teljes szövegeket, cikkeket is tartalmaz (a tartalomjegyzék-gyűjtemények nem megfelelőek).

Pontszám: minden újság 1 pont (akkor is jár a pont, ha más már beküldte)

5. Cím: Közalkalmazottak

Feladó: Moldován István

Dátum: 95/11/14

Feladat: Sok szó esik mostanában a közalkalmazotti szféráról és az elbocsátásokról. Mennyi a közalkalmazottak minimális és maximális felmentési ideje munkaviszonyuk megszűnése esetén?

Pontszám: 3

Medveölő kategória:

6. Cím: Télapó

Feladó: Moldován István

Dátum: 95/11/14

Feladat: Itt a december, az ünnepek hava: Mikulás, karácsony és szilveszter követi egymást. Mi a Télapó Internet címe? (A kért címet megírták a KATALIST elektronikus konferencián is.)

Pontszám: 2 (amennyiben a feladatot csak E-mail használatával oldja meg, akkor +3 pont)

Az oktatás helyzete az NIIF program keretében

A számítógépes hálózatok fejlesztése nemcsak az új és egyre gyorsabb kommunikációs vonalak kiépítését, egyre nagyobb kapacitású gépek üzembe állítását, mind látványosabb szolgáltatások beindítását jelenti, hanem legalább ilyen fontos a felhasználók folyamatos képzése is, hogy értelmesen és hatékonyan használják ezt a technikát. Az alábbiakban az IIF sikeres tanfolyamsorozatának szervezője számol be a magyar felhasználók oktatásáról.

Az Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program 1985 óta tervszerű következetességgel építi, fejleszti és irányítja a hazai számítógép-hálózatot és a hálózati szolgáltatásokat, elsősorban a kutatás és fejlesztés, a felsőoktatás és a közgyűjtemény intézményei számára. Fő célja európai színvonalú hálózat és információ-szolgáltatás létrehozása. A program arra törekszik, hogy a hazai szolgáltatásokon kívül az Európában és a tengerentúlon tárolt információk, a világban felbukkanó új eredmények is elérhetővé váljanak. Az anyagi és szellemi befektetések úgy térülnek meg igazán, ha minél szélesebb körben élnek a felkínált lehetőségekkel — elsősorban azok az intézmények, amelyek részére az infrastruktúra készült.

Az IIF 1992-re megszervezte a számítógépes hálózati oktatást, és ma már az NIIF-tagok intenzív tanfolyamok keretében szervezett képzésben részesülnek. Az NIIF jelentős anyagi támogatást nyújt mindazon HUNGARNET intézményeknek, amelyek felhasználóikat szervezett oktatásban kívánják felkészíteni a hálózati munkára.

Az IIF-en belül folyó oktatás házigazdája a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia (ZMKA). A képzés korábban egy-egy hetes tanfolyamok keretében történt, a tematikák kidolgozásában a JATE, a Miskolci Egyetem, a BME és a PLEASE szakemberei vettek részt. A tematika összeállításánál a fő célkitűzés az volt, hogy a regionális és diszciplináris IIF-centrumokban kialakuljon egy olyan felhasználói kör, amelyik az eszközök telepítésében, használatában, az információk elérésében kellő szakismerettel rendelkezik, s azt tovább tudja adni környezetének. E szerint az oktatás három fő területre terjedt ki: hálózati ismeretek, levelezési és hírrendszerek, adatbázis-szolgáltatások.

A tematika először elsősorban az X.25 hálózaton használatos hardver- és szoftvereszközök telepítését, alkalmazását, valamint az azon elérhető hazai és nemzetközi információk hozzáférését tartalmazta. Az évek során az őszi–tavaszi rendszerben szervezett tanfolyamokon összesen 697 hallgató vett részt.

A Unix operációs rendszer terjedésével a hálózatokon egyre többször lehet találkozni Unix gépekkel, nem véletlen hát, hogy az érdeklődés is megnőtt a Unix operációs rendszer felhasználói ismeretei, az Internet hálózat magyarországi térhódításával pedig az Internet szolgáltatások iránt.

Miután a tanfolyam teljesítette rendeltetését, módosítani kellett az oktatás célját, ezért szükségessé vált az ennek megfelelő program összeállítása. Az NIIF program meghirdetésével, az Internet hálózat magyarországi terjedésével megkezdődött a tanfolyamok tematikájának és az oktatás rendjének az átszervezése.

1994 végén megszületett a megállapodás a tudományos kutatás, a műszaki fejlesztés, a felsőoktatás és a közgyűjtemények Információs Infrastruktúra Fejlesztési Programjának folytatásáról és a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program megvalósításáról. A megállapodás az MTA–MKM–OMFB–OTKA között jött létre, s rögzíti az 1995–1997. évekre vonatkozó célokat és feladatokat.

Az NIIF célkitűzéseinek megfelelő oktatási programokat intézményesített professzionális keretek között és intenzív tanfolyami rendszerben ajánlatos megvalósítani. Az intenzív tanfolyamok tematikáját folyamatosan tovább kell fejleszteni úgy, hogy ezek alkalmazkodjanak a mindenkori igényekhez, a tanterveket pedig elsősorban a számítógép-hálózati alapismeretekre, hálózati alkalmazásokra (elektronikus levelezés, információs rendszerek, távoli hozzáférés, adatállományok átvitele, adatbázisok, egyéb hálózati alkalmazások) célszerű kiterjeszteni.

Fel kell készülni a tanfolyamok sokszínűségére, mivel eltérő igény mutatkozik a már hálózatban dolgozók továbbképzésére, az új technikák, szolgáltatások ismertetésére és az új Internet-felhasználók képzésére, s megint más szempontokat kell figyelembe venni az egyes szakterületeken dolgozók információellátásának oktatásánál. A hálózatok széles körű elterjedésével, az új hálózati technikák bevezetésével új alkalmazások is várhatók, mint például a teleworking (távoli munkavégzés) vagy a multimédia. Ezek megjelenésével új oktatási formák bevezetésére is fel kell készülni.

A ZMKA továbbra is vállalja az NIIF keretein belül a felvázolt sokszínű oktatási feladatok elvégzését. Az oktatóközpont technikai korszerűsítésének első fázisa befejeződött. A hallgatók rendelkezésére álló számítógépek Internet végpontok, ugyanakkor X.25 hálózatra is kapcsolhatók.

Megváltozott a hagyományos őszi–tavaszi tanfolyamok tematikája: az egyhetes alaptanfolyam az X.25 és Internet hálózaton használatos eszközök alkalmazásának elsajátítását célozza; a háromnapos tanfolyamok a különböző hálózatokon elérhető információforrások használatát tárgyalják, és egyre inkább az Internet hálózat oktatása kerül előtérbe; a bővülő magyar szolgáltatások elérésének oktatása is bekerült a tananyagba.

Külön tematika készül az egyéni kutatók számára, akik otthonról telefonvonalon keresztül kívánnak internetezni. A könyvtárosok speciális tanfolyamokon tanulhatják meg, hogy a hálózat miképp hasznosítható a könyvtári munkában.

A képzésben az NIIF-körökben elismert, nagy tapasztalattal és gyakorlattal rendelkező oktatók vesznek részt. Az új alkalmazások tanításánál a témában járatos, neves szakembereket foglalkoztatnak.

A ZMKA mint felsőoktatási intézmény arra törekszik, hogy az NIIF közösség elismert oktatóközpontjává váljon, s ezért magas színvonalon kívánja szervezni és lebonyolítani a tanfolyamokat.

Tamáska Lajos

Internet felhasználói program

A Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program több projektet is útjára indított. Ezek vezetői ezentúl rendszeresen beszámolnak az elvégzett munkákról és a még hátralévő feladatokról. Az alábbiakban a leghosszabb nevű (Internet típusú hazai információs rendszerek felhasználó-orientált fejlesztése) és legváltozatosabb tartalmú projekt 1995. szeptemberi állapotát foglaljuk össze.

Az 1994-es Networkshop keretében merült fel, hogy felhasználói oldalról — ha tetszik: tartalmilag — alig vagyunk jelen a hálózaton. Az IIF Operatív Bizottságának 1994. április 22-i ülésén előterjesztettem egy négy alprojektet tartalmazó tervezetet *Felhasználói törekvések információs rendszerek összehangolására az IIF keretében* címmel. Az OB ezt megtárgyalta, és részletesebb kidolgozását javasolta. A tervezet elkészültével a munkák is megindultak, mégpedig nagyjából négy téma köré szerveződve:

1. Az Internet típusú navigációs/metainformációs eszközökkel kapcsolatos tevékenységek tartalmi és formai összehangolása.
2. A Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK).
3. Automatizált könyvtári szolgáltatások koordinációja (KözElKat).
4. NIIF és Internet kalauzok, valamint más tájékoztató anyagok hazai kiadása.

Nagyon fontos, bár nem látványos szempont, hogy a projekt révén sikerült kibővíteni az IIF (ill. NIIF) szakértői körét, s egy jelentős, eddig jórészt rejtett szakmai háttér is feltárult. Másrészről kialakult egyfajta "elektronikus kommunikációs készség", megismertük a munkaszervezés, a koordináció számítógépes/hálózatos eszközeit és igényeit. A program munkatársai igyekeztek részt venni az NIIF "public relations" tevékenységében is, a sajtóban beszámoltak a program tevékenységéről és a projekt eredményeiről.

Navigációs eszközök összehangolása

E téren több megbeszélés volt, és állandó elektronikus konferencia zajlott, illetve zajlik (pocok-l és www-l listák). Többek áldozatos munkájának köszönhetően a koordinációs tevékenység elérte, hogy a magyar gopher rendszer egységes szemléletet mutat, s a "gmirr" program (készítője *Kolb Zoltán*, JATE) alkalmazásával megoldódott a többféle magyar ékezetes megjelenítés is.

1995 előtt is gyakorlat volt, hogy a Networkshop konferenciákon az üzemeltetők és a felhasználók gyakorlati szempontok szerint megtárgyalták az összehangolásra váró ügyeket. Az 1995-ös Networkshopon azután több aktuális projekthez (hazai WWW, MEK stb.) külön workshopokat is kialakítottak, amelyek jótékony hatással voltak az együttműködést kívánó hálózati problémák menedzsmentjére.

Magyar Elektronikus Könyvtár

A MEK szervezése 1994 közepén indult azzal a céllal, hogy — más, külföldi archívumok mintájára — összegyűjtse, rendezze és az egész világnak szolgáltassa azokat a magyar nyelvű, vagy magyar és közép-európai vonatkozású dokumentumokat, melyek számítógépes formában való nyilvános terjesztése nem tiltott (public domain elektronikus szövegek). A MEK nonprofit vállalkozás, amelyet elsősorban oktatási és kutatási célokra hoztak létre. Több helyről és helyen is építkezett (Miskolc és BKE), kialakult az anyag struktúrája, s a példatárat messze meghaladó mennyiségű dokumentum vált a könyvtár részévé; elkészült az első IIF "RFC", vagyis a MEK Ajánlás, amelyet a dokumentumok gyűjtői és közzétevői elfogadtak, és a gyakorlatban hasznosítanak.

1995. augusztus végétől egy hosszabb, de már éles kísérleti szakasz után *Drótos László* és *Moldován István* (BKE) elektronikus főkönyvtárosok vezetésével "megnyílt" a MEK gopher-alapú verziója, az említett gmirr program átalakításával négyféle ékezetes szabvány szerint is (gopher://gopher.-mek.iif.hu). Az alprojekttel kapcsolatban a mek-l@huearn.sztaki.hu elektronikus postafiók címen lehet érdeklődni.

Készül a MEK korszerűsített gopher felülete, illetve a visszakereső rendszer (katalógus), és esztétikusabb WWW felülete is hamarosan kísérleti szakaszba ér. Veszprémi egyetemi kezdeményezésre rövidesen létrejön egy alapítvány, amely a MEK elsősorban magyar klasszikus szövegekre kiterjedő gyűjtőmunkáját igyekszik majd támogatni.

Automatizált könyvtári szolgáltatások koordinációja

Ez az alprogram azt a lehetőséget kívánja kiaknázni, hogy egy közös nyelven keresztül a WWW felület alkalmas lehet több, egymástól független, sőt eltérő szerkezetű és rendszerű adatbázis lekérdezésére is. Komoly kísérletek zajlottak le több adatbázis-kezelő WWW-alapú lekérdező felületével, amelyek máris megoldják két rendszer, a Voyager és a BRS/Search ilyetén lekérdezését (KLTE és JATE Egyetemi Könyvtárak). Mivel a projekt éppen most indul, itt csak a legfontosabb elképzeléseket ismertetjük.

Technikai elképzelés

Ismeretes, hogy sok adatbázis-kezelő és szinte majd' mindegyik komolyabb (és újabb) könyvtári rendszer lekérdezhető megfelelő WWW interfészen keresztül is. Ilyen hazánkban már két típusra üzemszerűen működik, s több másik is kialakítható lesz a közeljövőben. A terv lényege, hogy a helka.iif.hu nevű, nagy unixos gépen helyezzünk üzembe egy olyan WWW szervert, amely kezdetben néhány, később egyre több hazai bibliográfiai vagy más hasonló adatszerkezetű adatbázist lekérdezhet mint virtuális közös katalógus.

Megvalósíthatóság

A két működő rendszer (Voyager és BRS) szakemberei az elvileg bármikor szintén működtethető harmadikkal (Aleph) közösen, pilotprojektként megalkotnák e három rendszer közös lekérdezését a helka gépen keresztül, s közben RFC-szerűen kidolgoznák a metódus szabályait és eljárásait. Ez a munka elején a KLTE, a JATE és a BME EK-k katalógusait érintené, majd egy második fázisban az NIIF (idecsatolható struktúrájú) BRS adatbázisait, illetve az adott rendszerekben másutt meglévő adatbázisok egy részét. A harmadik ütemben pályázati kiírás keretében lehetőséget kapnának az egyes intézmények, hogy a csatlakozás munkadíj jellegű részét az NIIF megfinanszírozza. Ez a forma azután a következő években

is fennmaradhat. Az ún. pilotprojekt végrehajtásával intézményenként egy-egy konkrét személyt bíznának meg.

NIIF és Internet kalauzok

A kiadványprogram megkezdését az eredetileg Big Dummy néven ismert *Nagy Internet kalauz* magyar fordítása, egy több mint harminc részből álló füzetsorozat megtervezése, a szerzők és lektorok megszervezése, a munkákhoz egy FAQ elkészítése, továbbá egy anonymous FTP hely kialakítása jelzi; mindezek után a sorozat is beindult, szeptemberig hat füzet jelent meg, három nyomdakész s másik öt-hat igen előrehaladott állapotban van.

Fontos fejleménye az alprojektnek, hogy anonim FTP-vel (ftp://ftp.jate.u-szeged.hu/pub/netlib/iif_fuzet/) elérhető az összes kiadvány ASCII, WinWord és nyomtatásra kész formátumban is. Egyre több dokumentumot igyekszünk a WWW megjelenítésre alkalmas HTML formára is konvertálni.

A munkák során húsz-harminc, többnyire egymást nem ismerő ember tevékenységének elektronikus postán át történő megszervezésére végeztünk kísérletet, amelynek során fény derült a hálózat adta lehetőségekre és az emberi korlátokra is. (Ezt azért érdemes megemlíteni, mert a hálózati /táv/munkaszervezést az Internet közvélemény és a szakirodalom is a legnehezebb és legérdekesebb területként kezeli.)

A projekthez kapcsolódó kiadványok:

Bakonyi Géza–Drótos László–Kokas Károly: Navigáció a hálózaton, Bp., 1992.

IIF, ill. NIIF Információs Füzetek:

Adam Gaffin: Nagy Internet kalauz mindenkinek, Bp., 1995. (ford. Drótos László)

I. sorozat

1. Rajta vagy már a hálózaton?*
2. Kalandozás a Gopherrel
3. Böngészés a WWW-vel
4. Keresgélés a WAIS-szel
5. Gyűjtögetés az FTP-vel
6. Kapcsolattartás e-mail útján az X.25-ön
7. Kapcsolattartás e-mail útján az Interneten
8. Vitatkozás a USENET newsgroupokban
9. Kutatás a hálózati könyvtári katalógusokban
10. Információszerzés kereskedelmi szolgáltatók adatbázisaiból
11. Beilleszkedés a hálózat virtuális világába*
12. A hálózat használata a kutatásban...
    Molekuláris biológia*
    Környezetvédelem*
    Számítógépes grafika*
    Csillagászat-űrkutatás (nyomdában)
13. A hálózat használata a könyvtárakban
14. A hálózat használata az iskolákban*
15. A hálózat használata elektronikus publikáláshoz
16. A hálózat használata Windowsból
17. Szórakozás és játék hálózati szoftverekkel (MUD, IRC stb.)
18. A hálózat használata modemmel

II. sorozat

1. Hogyan csináljunk saját Gophert?*
2. Hogyan csináljunk saját WWW-t?
3. Hogyan csináljunk saját FTP archívumot?
4. Hogyan indítsunk saját Bitnet/Internet levelezőcsoportot? (80%-ban kész)
5. Hogyan indítsunk saját USENET newsgroupot?
6. Hogyan csináljunk saját OPAC-ot?
7. Hogyan integráljuk hálózati információs rendszereinket?
8. Hogyan védjük meg a hálózatra kötött számítógépes rendszerünket?
9. Hálózati kisszótár (80%-ban kész)

(már megjelentek)*

Szeretnénk elindítani egy harmadik sorozatot is, amelyben X.400-as kézikönyv, levelezőprogramok ismertetője stb. láthatna napvilágot.

Továbblépés

Az alprojektek hasonló szerkezetben folytatódnak az elkövetkezendőkben is. Legfontosabb feladat az elkezdett munkák bevégzése, azonban újabb tevékenységek megkezdésére is sor fog kerülni.

Magyar Elektronikus Könyvtár

A Veszprémi Egyetem segítségével és Hungarnet-támogatással alapítványt kívánunk létrehozni a szövegbevitel és a gyűjtemény gyarapítása érdekében. Bővítjük a MEK gárdáját, mert szükség van korszerűbb WWW felületre, katalógusszerű visszakereső rendszerre és az egyes szakterületekhez polcgazdákra.

Kiadványok, sorozatok

Folytatni szeretnénk a füzetsorozatot, a mainál kissé emeltebb szerzői és lektori díjakkal. Újabb kampányokban szerzünk új szerzőket, lektorokat, az "adósságokat" pedig behajtjuk. A projekt feladatának tekinti az egyes elkészült dokumentumok aktualizált kiadását, és lehetőleg minél többnél a HTML-formátumú elektronikus kiadást is. Később más, az időszerű fejlődés által megkívánt kiadványok megjelentetését is tervezzük.

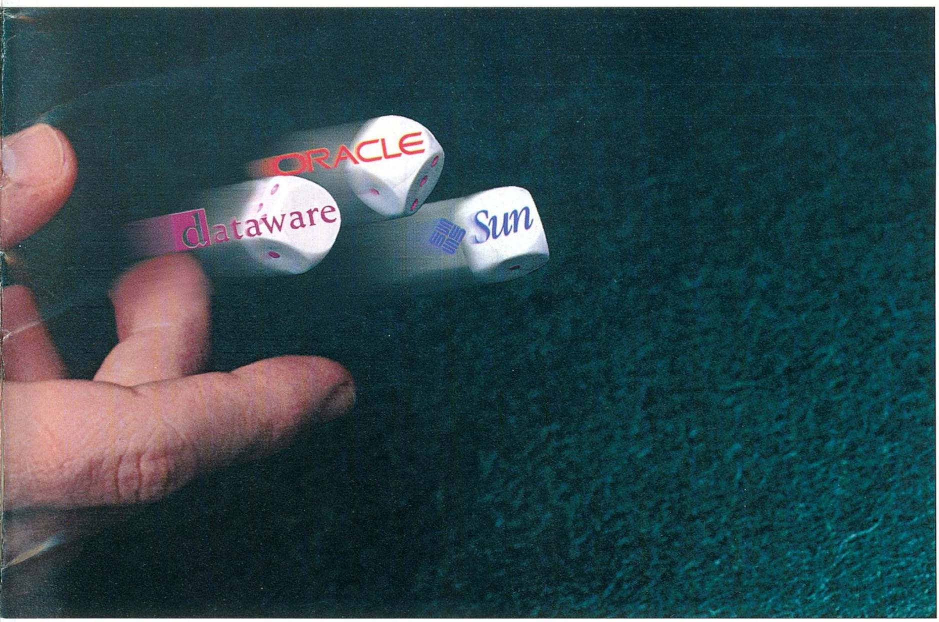
Közös Elektronikus Katalógus (KözElKat)

Ez a projekt folytatásának legfontosabb és legnagyobb körültekintést igénylő fejezete, hiszen egyrészt még nemzetközileg sem túl gyakori egy ilyen rendszer, másrészt a későbbi becsatlakozások miatt hosszú távú jelentősége is igen nagy. Nyilvánvaló gyakorlati hasznán kívül a projekt különösen fontos lehet a könyvtárközi csere és a dokumentumszolgáltatás szempontjából is.

Akárcsak a világon mindenütt, az Internet jellegű szolgáltatások azért nagyszerűek és nagyszámúak nálunk is, mert a jó értelemben vett "amatőr" kezdeményezés, az alkotó, önkifejezésre alkalmat adó légkör és szabadság vonzza az aktív embereket. Ezért egyfelől — megfelelő struktúrában — meg kell teremteni az ehhez szükséges feltételeket, másfelől az alkotó embereket kell közvetlenül megkeresni, foglalkoztatni és megfizetni.

KOKAS KÁROLY
KOKAS@BIBL.U-SZEGED.HU

MOST AZ ÖN KEZÉBEN VAN !

PROMAC DESIGN

Ezzel a hármassal csak hatost dobhat!

Magyarországon már több helyen működő, nemzetközi színvonalú megoldást kínálunk Önnek. Három cég szolgáltatását – Sun hardvert, Oracle szoftvert, Dataware rendszerintegrációt –, amely Önnel együtt gondolkodva építi fel számítástechnikai rendszerét.

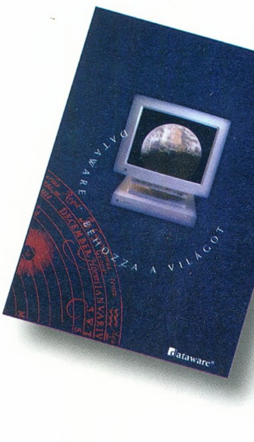
ORACLE - adatbázis kezelő, fejlesztőeszköz, alkalmazások

Az ORACLE Hungary a 2 milliárd dollár éves forgalmú ORACLE Corporation magyar leányvállalata. A cég a világon vezető szerepet tölt be az adatbázis kezelő szoftverek forgalmazása és az információkezelési szolgáltatások terén.

Az ORACLE a gazdálkodó szervezetek számára több száz referenciahellyel rendelkező, komplex alkalmazásokat kínál. Ezek a pénzügyi és a termelési folyamatoktól kezdve a munkaerő-gazdálkodásig bezárólag a vállalat teljes vertikumát felölelik.

A Magyar Kormány a közigazgatási szektor információtechnológiai fejlesztéseinek összehangolása érdekében az ORACLE Hungary-t a „Magyar Kormány és Közigazgatás Hivatalos Szállítójának" választotta.

☎ **163-4699**. Kérjük hívjon bennünket, hogy ingyenesen elküldhessük Önnek a '90-es évek vállalati informatikájáról szóló elemzést.

ORACLE

ORACLE Hungary Kft.
1149 Budapest, Egressy út 20.
Telefon: 251-4100 • Fax: 251-4108

Network

Az Ő neve: Network, azaz Hálózat.
Okos, segítőkész és egy füttyentésre
mindent megcsinál.

Gondoljon csak a vállalatánál használt különböző számítógépekre és számítógépes programokra! Azokra a vállalati hálózatokra, amelyek még soha nem léptek egymással kapcsolatba! Most pedig képzelje el, amint ez az eddig kiaknázatlan erőforrás az Ön cégét is bekapcsolja a nemzetközi vérkeringésbe! Egy ilyen hálózat annyi mindenre képes, annyira szolgálatkész, mintha maga is élne. Kérdés nélkül bármikor, bármit megtesz Önnek, hiszen épp ez a hálózati számítástechnika lényege – legalábbis mi a Sun-nál ezt valljuk. És ez nem túlzó ígéret, hiszen a hálózati számítástechnika sikeresen működik számos jelentős világcégnél. Hardvereink, szoftvereink, szaktudásunk és tapasztalatunk birtokában az Ön vállalatának is ugyanezt tudjuk nyújtani. Azt pedig, hogy milyen előnyökkel jár cége számára a hálózati rendszer alkalmazása, ki más tudná jobban bemutatni, mint maga a feltaláló: a Sun!

Sun

The Network Is The Computer™

Sun Microsystems Magyarország Kft. 1027 Budapest, Kapás u. 11-15., Tel.: 202-4415, Fax: 201-2731